

Конгрес **У**країнських **Н**аціоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua 27 червня – 4липня 2013 року № 26–27 (501–502)

ІДЕЯ І ЧИН ПОДВИЖНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

ДОРОГІ ДРУЗІ!
Конгрес Українських Націоналістів вітає Вас із 72-ю річницею проголошення Акта відновлення Української Держави!

Цей історичний документ, виголошений Ярославом Стецьком 30 червня 1941 року в місті Львові, був покликаний засвідчити волю української нації до побудови держави на своїх етнічних землях. Організація Українських Націоналістів взяла на себе відповідальність за долю України й стала в авангарді боротьби з нацистськими та радянськими загарбниками, закликаючи українців "не скласти зброї так довго, доки на всіх українських землях не буде створена Українська Суверенна Держава".

Ми розуміємо, яку важливу роль відіграло проголошення Акта 30 червня в українському державотворенні. Завдяки цьому сміливому крокові ОУН українці ствердили свою дієвість та прагнення бути активними творцями власної історичної долі. Символічно і знаменно, що 30 червня – це ще й день народження видатного українця, Головнокомандувача УПА, генерал-хорунжого Романа Шухевича.

Сьогодні ми ще не маємо тієї України, про яку мріяли й за яку боролись Ярослав і Слава Стецьки, Степан Бандера, Роман Шухевич. Держави, в якій запанувала б справедливість – національна та соціальна, держави, яка б повною мірою розкрила потенціал нашої нації.

Тож вшановуючи героїчний чин наших попередників, котрі за надзвичайно складних обставин проголосили незалежність України, ми маємо докладати всіх зусиль, аби зберегти й розбудувати сильну й заможну Українську державу.

Слава Україні! Героям слава!

Степан БРАЦЮНЬ,
Голова Конгресу Українських Націоналістів

28 ЧЕРВНЯ – ДЕНЬ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

ШАНОВНІ УКРАЇНЦІ!
Конгрес Українських Націоналістів вітає Вас із Днем Конституції України!

28 червня 1996 року Україна отримала свій Основний Закон, документ, який утвердив територіальну цілісність нашої держави, недоторканність кордонів і визначив напрямок розвитку молодої Української держави.

Конгрес Українських Націоналістів першим із політичних сил розробив цілісний проект Конституції, частина якого лягла в основу прийнятого згодом Основного Закону України.

І українські громадяни, й політики мають пам'ятати, що Конституція є великим суспільним договором, який визначає орієнтири держави на майбутнє. Тому зміни до неї не можуть бути продиктовані кон'юнктурними міркуваннями, а лише національними інтересами України.

Сьогодні маємо бути пильними й мудрими, щоб Конституція не стала інструментом у руках політичних шахраїв, а слугувала міцним підґрунтям розвою демократичної європейської Української держави.

Степан БРАЦЮНЬ,
Голова Конгресу Українських Націоналістів

ПОДІЯ

ЗАШКІВ – ЗЕМЛЯ ГЕРОЇВ

Саме під такою назвою на Жовківщині традиційно відбувається молодіжний фестиваль, присвячений творцеві ОУН полковникові Євгену Коновальцю. Це – центральний захід широкої програми свята. Фестиваль розпочався з віче біля музею-садиби героя, під тінню могутніх дубів, що стрімлять до небес.

Біля порога музею, поряд з пам'ятником Коновальцю, зібралися представники місцевої громадськості, влади, аматорські художні колективи, серед яких був нині поважний юнак, що колись школярем вперше виконав "Пісню про Коновальця" на слова Богдана Стельмаха. Сьогодні Ігор Кобрин закінчив ЛНУ ім. Ів. Франка, за фахом – режисер.

Опісля представників влади перед присутніми виступив член Головного Проводу КУНу Ігор Данилиха. Він, зокрема, зазначив, що окрім музею, пам'ятника, відновленої ентузіастами-націоналістами каплички, на місцевому цвинтарі з похованнями батьків Коновальця, найкращим вшануванням пам'яті військовика й державника мало б стати об'єднання націоналістичних сил в єдину потугу задля побудови міцної Української соборної держави. На закінчення І.Данилиха виконав доручення Проводу ЛОО КУН і передав від імені Конгресу та ЦНВ вишитий народним майстром з Дрогобича Степаном Бориславським портрет Євгена Коновальця до місцевого музею. Це стало можливим завдяки старанням Голови обласної організації Конгресу Тараса Гентоша за підтримки народного депутата Олега Канівця. Подарунок із вдячністю прийняв директор музею Ігор Селецький, до речі, також конгресівець. Він у кулуарах поділився планами створення у Зашкові скансену, присвяченому прославленому землякові. Одночасно у Львові відбувалося свято вулиці, що носить ім'я Коновальця, свято, ініційоване Франківською райадміністрацією м. Львова було масовим і змістовним.

Цього ж вечора у Зашкові відбувся вечір співів патріотичних пісень біля ватри та перегляд тематичних фільмів.

У суботу зі Львова від пам'ятника Степана Бандери до Зашкова проліг велопробіг, який фінішував на фестивальному полі. А ввечері на учасників та гостей чекали виступи у гала-концерті популярних гуртів "ОтВінта", "Веремій", "Кому вниз" тощо.

У рамках фестивалю відбувалися спортивні змагання, забави, конкурси, гостини. Зокрема місцеві конгресівці на чолі з Євгеном Вегерою частували кулішем. Активну участь у таборуванні взяли молоді конгресівці з Дрогобиччини. Від імені ЛОО КУН, за підтримки депутата облради З.Карпінського, учасників фестивалю вітав гурт "Шарж" із Закарпаття.

Закриття фестивалю, який цьогоріч пропагував здоровий спосіб життя і проходив без тютюну, алкоголю та наркотиків, відбулося в неділю після традиційного богослужіння. Приємно, що колись ми були першими тут у Зашкові, а тепер фестиваль зайняв чільне місце серед молодіжних заходів на Львівщині. Та не лише...

Спеціальними гостями фестивалю була молодіжна делегація з литовського Каунаса, яка привезла на Зашківську землю свою культуру і пошану герою. До речі, в центрі цього литовського міста є пам'ятна таблиця Євгенові Коновальцю.

І.СИВИЙ

ОФІЦІЙНО

ДОРОГІ ДРУЗІ І ПОДРУГИ, УЧАСНИКИ НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ! ДОРОГИЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДЕ!

У 72-у річницю проголошення Акта відновлення Української Держави 1941 року вітаємо рідних по крові і по духу українців і весь український народ.

Помолімося за всіх тих, що полягли за Україну. Направмо наші молитви і на те, щоб український Парламент зумів ухвалювати справедливі закони на розвиток та утвердження української нації і держави, щоб виправив історичну несправедливість і визнав національно-визвольну боротьбу ОУН-УПА та вшанував учасників цієї боротьби ще за їх життя.

Історія нашого народу глибока й духовна. Багатство українців – нескінченне. Слід пам'ятати хто ми і за що боролися. В наш час необхідна правда і про УПА – це важливий крок для спасіння України.

Ми певні, що кров наших борців не пропала даремно. Вона і нині будить лінивих, байдужих і черствих душею, щоб не спали, щоб боронили свою землю від ворога. Бо Україна знову в небезпеці.

Хай множиться слава героїв серед нас. Хай будить у серцях і душах патріотичне почуття відповідальності перед українською нацією, перед її майбутнім.

Тривожні дзвони б'ють на сполох і кличуть до єднання. Ми віримо в незламну силу українського народу, який не допустить до втрати своєї Незалежності і Волі!

Не втрачаймо віри, браття! Разом ми переможемо!

Слава Україні! Героям слава!

За Головну Булаву ВБ ОУН-УПА
Богдан БОРОВИЧ, голова;
Марія СОЛОДЧУК, секретар

МАРШРУТ ПАМ'ЯТІ

ЩОБ ЛЮДИ ПІЗНАЛИ ПРАВДУ

У 2006 році ПАРЄ зробила вагомий крок до засудження злочинів комунізму на міжнародному рівні, підтримавши доповідь "Про необхідність засудження злочинів тоталітарних комуністичних режимів".

1 липня 2009 року Парламентська асамблея ОБСЄ виступила із резолюцією "Возз'єднання розділеної Європи", в якій прирівняла комунізм до нацизму та закликала до засудження тоталітарних режимів на міжнародному рівні. Автори резолюції зазначають, що в XX столітті європейські країни постраждали від двох тоталітарних режимів, які несли з собою геноцид і злочини проти людства, – нацистського і сталінського.

"Рішення ОБСЄ, яким комунізм прирівняно до нацизму, є встановленням історичної справедливості. Парламентська асамблея ОБСЄ вимагає відмовитися від прославляння тоталітарної минувшини та позбутися структур, що фальсифікують історію. ОБСЄ пропонує встановити загальноєвропейський день пам'яті жертв сталінізму та нацизму, який відзначати щороку 23 серпня, тобто в день підписання Московського пакту в 1939 році. Цим пактом, також відомим в історії як пакт Молотова-Ріббентропа, Радянський Союз і Німеччина поділили Європу і розв'язали Другу світову війну.

Пам'ятник жертвам комуністичних злочинів

Франківською районною організацією КУН м. Львова розроблено тематичний маршрут по місцях злочинів комуністичного та нацистського окупаційних режимів.

Даний маршрут включає в себе 13 об'єктів і має протяжність близько 7 кілометрів. Маршрут можна долати і пішим ходом і транспортом.

Свого часу ЛОО КУН видала туристичний довідник "Львів – місто героїв", який успішно презентувала разом з видавництвом "Літопис" на Форумі видавців у Львові.

Згаданий вище маршрут є новою розробкою, і презентація його відбудеться невдовзі. До карти маршруту, яка буде видрукувана буклетом, входять Залізничний вокзал, з якого й починається мандрівка. Далі за маршрутом – пам'ятник Степанові Бандері, біля якого мандрівники ознайомляться з життєписом провідника ОУН, історією створення пам'ятника.

Далі маршрут пролягає вулицею, що носить ім'я Степана Бандери, повз вулицю Героїв УПА – до вулиці Євгена Коновальця, яка починається з пам'ятної таблиці творцеві ОУН. Біля неї екскурсовод розповість про Є.Коновальця і про історію найменування вулиць, які свого часу носили імена – Енгельса, Сталіна і Миру. На шляху маршруту – Львівська академічна гімназія та НУ "Львівська Політехніка", в яких навчалися провідники ОУН. Далі по курсу вулиця генерала Чупринки – Головного командира УПА Романа Шухевича, про якого теж буде цікаво дізнатися не лише гостям нашого міста. До речі, усі троє очільники української нації були вбиті за вказівкою Сталіна. Поряд розташований ще один цікавий об'єкт – колишня радянська амбасада. На цьому будинку встановлена пам'ятна таблиця Миколі Лемику, який на знак протесту проти політики геноциду українців – Голодомору 1932–1933 рр. здійснив атентат над кремлівським посланцем. Цей акт увійшов в історію, як "постріл на захист мільйонів". На вулиці Сахарова стоїть пам'ятник львівським професорам, яких розстріляли німецькі нацисти. Далі горезвісна катівня, а тепер музей "Тюрма на Лонцького", перед яким встановлений монумент "Жертвам комуністичних злочинів". Музей при бажанні можна відвідати теж. Неподалік, на горі, – залишки цитаделі, в якій був концентраційний табір "Шталаг". Тут віднедавна встановлено дубовий хрест пам'яті жертв різних національностей. А з ініціативи міського голови Львова 1990–1994 рр. Василя Шпіцера скеровано звернення до канцлера Німеччини А.Меркель щодо фінансування меморіалу на місці нацистського концтабору.

Далі мандрівка пролягає повз пам'ятну таблицю патріархові Йосифу Сліпому та дзвіницю храму, який був зруйнований німецькою бомбою. Тепер тут міститься музей "Русалки Дністрової". Неподалік – пам'ятна таблиця Олексі Гасину, легендарному полковникові – "Лицарю" УПА. Саме на цьому місці він загинув. Маршрут завершується на середньовічній площі Ринок, де, крім численних пам'яток, розташований будинок №10, з балкону якого було проголошено Акт відновлення Української Держави 30 червня 1941 року в умовах нацистської окупації, після чого ініціатори цього державницького чину відбували ув'язнення в німецьких концтаборах.

Зрештою, у Львові багато місць, пов'язаних із злочинами окупаційних режимів, які не увійшли до цього маршруту. Тут варто згадати і меморіал жертв львівських тюрем НКВД 1939–1941 рр. на Янівському цвинтарі, меморіал на Замарстинівській, де була колишня тюрма, символічна могила оунівців на Кортумовій горі, з якими був розстріляний німцями і міністр уряду Я.Стецька П'ясецький. Є також пам'ятний знак у Львові, де планується спорудити меморіал жертвам Янівського концтабору, де знайшли свою смерть майже 200 тисяч осіб різних національностей, переважно євреї. На початку 90-х років був також споруджений пам'ятник жертвам львівського гетто. Багата історія древнього Львова, але найбільше кривавих слідів у ній залишили по собі гітлерівський та сталінський режими. Тому, мабуть, будуть й інші маршрути, бо охопити усі об'єкти рамками одного неможливо.

Чекаємо Вас у гості!

Тарас ГОНЯК

ЦЕ – НАША ІСТОРІЯ

БУКОВИНА, ЧЕРВЕНЬ 1941 РОКУ

Навесні 1941 року Буковиною прокотилась страшна комуністична терористична акція. Щось подібне може було ще хіба за часів нападу турків і татар, коли людей брали в ясир. Від листопада 1918 року по червень 1940 року буковинські українці тяжко терпіли румуно-боярську окупацію. Тоді була заборонена українська мова, організації, товариства, зачинені українські школи. За українську мову карали дітей в школі, на вулиці і підприємствах. Примушували українців записуватись румунами, змінювати прізвища.

28 червня 1940 року, згідно з пактом Молотова-Ріббентропа і сталінсько – гітлерівського плану поділу Європи, Буковина опинилася під владою комуністичного Радянського Союзу. Почалися репресії, якими, в першу чергу, були охоплені Чернівці, інші міста Буковини, а невдовзі й села. Арештовували свідому інтелігенцію, священиків, промисловців, підприємців, заможних і свідомих селян. Навіть відомий російський академік Микола Вавілов був заарештований в Чернівцях, перебуваючи в науковій експедиції.

1941 року населення Буковини пережило кілька хвиль депортації на Урал, в Сибір, Казахстан. Величезна кількість родин зі старенькими батьками, маленькими дітьми розпрощалися з рідною землею, зі своїм нажитим тяжкою працею добром, з прекрасною зеленою Буковиною.

Так, 21 травня 1941 року була виселена 181 родина (516 осіб, у т.ч. 210 дітей); 13–14 червня 1941 року – відповідно 2279 родин, або 7729 осіб; наприкінці червня, початку липня 1941 р., вже під час німецько-радянської війни, були вивезені 1460 в'язнів тюрем Чернівців та Хотина.

З моменту повернення комуністичної влади в 1944 році депортації продовжувались, і за 1944–1948 рр. було це депортовано 1213 родин (3132 особи).

Ті страшні жертви репресій комуністичного режиму щорічно, 14 червня, вшановує національно-патріотична громадськість Чернівців.

Цього року на Руському цвинтарі Чернівців, біля нового пам'ятного хреста, який встановлений і освячений у 2009 році за кошти Чернівецької ОДА та за довголітнім наполяганням обласного Товариства політв'язнів і репресованих (голова І.Войцехівська), відбулася жалобна панахида, яку відправили вікарій Української Греко-Католицької Церкви о. Валерій Сиротюк, о. Дмитро Винник та священик Української Православної Церкви Київського патріархату за участю хору "Гомін Буковини" під орудою О.Татарин (засновник хору Святослав Мельничук). Після панахиди з промовами виступили всечесні духовні отці, а також Дмитро Костельний, Віталій Мельничук, Віктор Лютик, Микола Ганкевич, Віктор Сердулець, Кость Катеринчук, перший голова обласного ТПВіР (1991–1992 рр.) і Микола Опаєць.

Організував цей захід обласний Провід Конгресу Українських Націоналістів (голова Віктор Лютик), за участі обласної організації ВО "Свобода" (голова В.Мельничук) та великої кількості чернівчан. Хор "Гомін Буковини" виконав патріотичні пісні, на закінчення – Державний гімн "Ще не вмерла Україна".

Міська влада придбала вінок і забезпечила транспорт для немічних репресованих. До заходу долучився депутат обласної ради Михайло Гоманюк.

Слава Україні! Героям Слава!

Дмитро КОСТЕЛЬНИЙ,
голова Чернівецького міського ТПВіР;
Любов КОСТЕЛЬНА-МІЦЕВИЧ,
член ради Чернівецького обласного ТПВіР

Наші корпункти

Вінниця	Березовський В'ячеслав	(067) 258-55-71
Дніпродзержинськ	Чередниченко Олександр	(098) 242-54-87
Дніпропетровськ	Фурман Анатолій	(050) 695-83-48, (097) 243-71-72
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Ярмолінський Олег	(067) 702-63-37
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93

Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Кривий Ріг	Мельник Олександр	(096) 298-19-56
Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Салтиченко Михайло	(067) 942-64-71
Одеса	Ролінський Володимир	(095) 678-76-73
Полтава	Паламарчук Дмитро	(050) 171-63-49
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43

Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(097) 285-32-96
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

МИ СТАЛИ ВОЛІ НА СТОРОЖІ

ЗНАЧЕННЯ АКТУ 30 червня 1941 року

Петро МІРЧУК

Акт відновлення Української держави, проголошений 30 червня 1941 р., був не відірваним явищем, не відрухом, але звеном, органічно зв'язаним з цілістю визвольної боротьби українського народу в 1941–1945 рр. А тому й розглядати його можна тільки на тлі цілости тієї боротьби. В такому аспекті ми стверджуємо:

1. Актом 30 червня 1941 р. український нарід заманіфестував перед цілим світом і перед історією, що він бажає сам керувати своїм життям і що він готов боронити своє право на вільне життя у своїй власній, самостійній державі перед імперіялістичними зазіханнями кожного ворога і за кожних умов. Гідна постава творців Акту 30 червня 1941, яких терор гітлерівських сатрапів не в силі був зламати морально й приневолити до відкликання та уневажнення маніфесту відновлення Української державности, і, найважніше, могутня моральна і фактична підтримка того маніфесту всім українським народом, виявлена масовими маніфестаціями солідарности з Актом 30 червня в 1941 р. і опісля участю в збройній боротьбі проти німецьких окупантів, що була консеквенцією Акту 30 червня, засвідчили, що свого національного ідеалу український нарід не зречеться ніколи і що в оборону своїх змагань він готов поставити всего себе, своє майно і свою кров.

2. Змусивши німців зайняти ясне становище вже в перших днях приходу на українські землі, Акт 30 червня 1941 р. унеможливив їм використовувати протибольшевицькі наставлення українців для своїх власних цілей, які були гостро суперечними з інтересами українського народу.

Відомо, що німці не хотіли в час війни з большевиками мати проти себе українців, але, разом з тим, не думали теж хоча б на крок відступати від своїх злочинних плянів поневолення України, а тому й старались поставити український нарід при помочі баламутних, незобов'язуючих обіцянок собі на службу, обезсилити, приспати його сторожкість, закути непомітно в кайдани німецького поліційного та адміністраційного апарату і так – без труда й без ризика спротиву перетворити в вічних, безвольних рабів. Акт 30 червня 1941 перекреслив можливість реалізації усіх тих єхидних німецьких затій.

3. Декларація відновлення Української державности проти плянів і проти волі Німеччини та зв'язана з цим збройна боротьба проти німецьких окупантів врятувала честь української нації. Відомо, що наші національні вороги намагалися й намагаються представляти світові боротьбу українського народу за відновлення своєї держави як німецьку інтригу, а українських самостійників, а вже тим більше українських націоналістів, як німецьких агентів. Заманіфестування Актом 30 червня 1941 р. повної незалежности українських національних змагань та української визвольної політики розкривають брехливість усіх тих ворожих наклепів. Бо чи ж може бути міцніший і більш переконливий доказ безосновности ворожих наклепів про коляборанство українського народу з гітлерівською Німеччиною, як мужній виклик нацистівським імперіялістам Актом 30 червня 1941 р. та збройного протинімецького спротиву, а замість цього – український нарід був би повірив німецьким обіцянкам і допасував свою протибольшевицьку боротьбу до німецьких плянів і бажань?

4. Політична Декларація Актом 30 червня 1941 самостійницьких змагань українського народу проти плянів Москви і Німеччини та успішність організованої в зв'язку з цим збройної боротьби проти обох окупантів скріпили в українського народу почуття національної гідности і віри в свої сили.

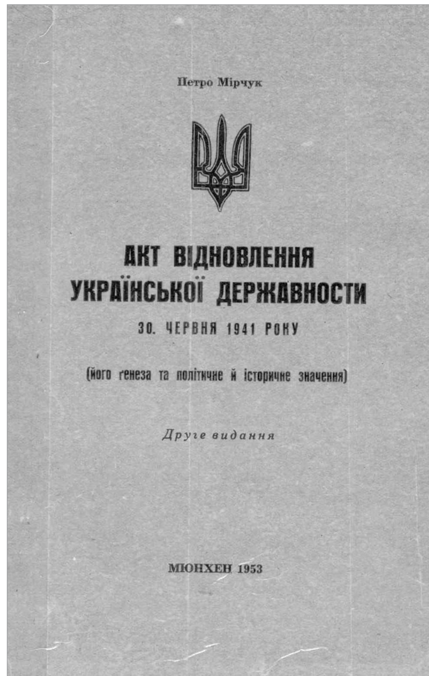
Українці, а вслід за тим і інші поневолені народи побачили, що активний спротив окупантам можливий і доцільний та що поневолені народи при наявності зорганізованости й рішучости становлять силу, якої ніхто легковажити не може. Активний спротив винищував усяке почуття меншевартости, безсилля й рабськости і гартував характер нації та кожної української людини.

5. Протинімецька збройна боротьба українського народу, що прийшла як наслідок маніфесту відновлення Української державности, створила передумови для існування і дії сьогоднішньої протибольшевицької боротьби УПА, яка звернула увагу всего свободолюбного світу на українську справу та здобуває його симпатії для самостійницьких змагань українського народу.

Сьогодні вже й найбільший противник революційного шляху боротьби не заперечує величезного політичного значення збройної боротьби українського народу в рядах Української Повстанської Армії проти большевиків теж на зовнішньому відтинку. Кожен із "реальних" політиків переконався, що в атмосфері загальної байдужости, а то й ворожости західнього світу до української справи ніякі меморіяли еміграційних організацій не могли звернути увагу й викликати будь-якого заінтересування і для української справи й досі не в силі була б українська еміграція зробити будь-що, якщо б не збройна протибольшевицька боротьба Української Повстанської Армії. Тільки ця боротьба змогла звернути увагу світу на самостійницькі змагання українського народу, тільки смерть в бою з большевиками Головного Командира УПА, ген. Тараса Чупринки-Шухевича, одного із творців Акту відновлення Української державности, змогли потрясти сумління світу і приєднати його симпатії для української справи. А ця боротьба приготовила український нарід морально і технічно до привітання повертаючих большевицьких окупантів – зброєю. Не припадково з України вивтікали ще далеко до приходу большевиків всі ті "реальні політики", які поборювали протинімецьку боротьбу й проповідували ведення тільки протибольшевицької боротьби в оперті на співпрацю з німцями, а на полі бою зі зброєю в руках залишились тільки ті, які в час німецької окупації стояли з тією зброєю в бою проти німців.

6. Активний політичний і мілітарний спротив українського народу німецькому окупантові та видвигнене тією боротьбою гасло "за свободу народів" здобули довір'я інших народів і створили освячений спільною кров'ю в спільних боях спільний фронт усіх поневолених сьогодні Москвою народів, який матиме величезне політичне значення не тільки в час визвольних змагань, але й після здобуття незалежности! Виразна й рішуча самостійницька політика і збройна боротьба українського народу вказали правильний шлях всім іншим поневоленим Москвою народам. Об'єднання у боротьбі за спільні цілі і спільні ідеали всіх тих народів створило поважну політичну і мілітарну силу та скріпило основи орієнтації на власні сили. Випробуване ж у важких часах визвольної боротьби довір'я всіх тих народів один до одного стане в майбутньому вирішальним фактом формування політичного обличчя східньої Европи і підсовєтської сьогодні Азії.

7. Протинімецька боротьба українського народу, задеклярована й започаткована Актом 30 червня 1941 р. дала українській політичній еміграції, що опинилася на чужині після Другої світової війни, можливість існування та політичної дії. Що було б сталося по закінченні другої світової війни з усею українською політичною еміграцією, якщо б не було Акту 30 червня 1941 та збройної протинімецької боротьби? Кожному з нас відомо, з якою скаженістю накинулись були на цю українську еміграцію всі наші національні вороги, очорнюючи всю її колябрантством з німцями і тим самим усякими "воєнними злочинами" та вимагаючи видання всіх нас в руки большевицьких катів. Кожен із нас знає добре, що лише сотки українських політичних в'язнів, недавніх активних учасників української протинімецької боротьби, яких західні

Петро Мірчук

АКТ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ

30. ЧЕРВНЯ 1941 РОКУ

(його генеза та політичне й історичне значення)

Друге видання

МЮНХЕН 1953

аліянти застали ще живими в німецьких концентраційних таборах смерти, могли скористуватись довір'ям компетентних чинників західніх аліянтів, розбити їхню непоінформованість, з'ясувати їм дійсний характер змагань українського народу та розкрити причини і цілі ворожих інсинуацій. Це врятувало всю українську політичну еміграцію від трагічних непорозумінь і дало їй змогу залишитись поза СССР та свобідно розвивати політичну діяльність.

8. Акт відновлення Української державности та успішна політична й мілітарна боротьба проти німецького окупанта є доказом політичної зрілости моральної сили та здисциплінованости українського народу і ввійдуть в історію як світла сторінка гідної постави української нації в важких умовинах Другої світової війни.

Із книги "Акт відновлення Української державности 30 червня 1941 року" (його генеза та політичне значення) Мюнхен. 1953.
Надруковано із скороченнями.
Правопис збережено.

ПОДВИЖНИКИ НАЦІЇ

У БОРОТЬБІ ЗА ЗДІЙСНЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ІДЕАЛУ

До 100-річчя від дня народження Петра Мірчука

"Українська Повстанська Армія", "Нарис історії ОУН", "Українська визвольна справа і українська еміграція", "Відродження великої ідеї", "Трагічна перемога", "За чистоту позицій українського визвольного руху", "Українсько-московська війна", "З мого духу печаттю", життєписи М.Міхновського, Є.Коновальця, С.Бандери, Р.Шухевича, "Від Другого до Четвертого Універсалу" та "Перший листопад" про причини загибелі української революції 1917–1920 рр. – і це далеко не повний перелік наукових праць учасника та історика національно-визвольного руху Петра Мірчука, якому 26 червня виповнилося 100 років.

Петро Мірчук народився 26 червня 1913 р. в с.Добрівляни біля Стрия, що на Львівщині, в селянській сім'ї. Гімназію закінчив з відзнакою в Стрию в 1932 році. З юних літ включився в боротьбу за державність у лавах Юнацтва ОУН. Член ОУН з 1932 року (в 1930–1932 рр. член Юнацтва). Шість разів арештований польською поліцією. Незабаром став членом Окружного Проводу ОУН та членом Крайової Екзекутиви ОУН. У 30-х роках редагував націоналістичний журнал "Наш світогляд". В 1936–1939 рр. працював у видавництві "Українська Преса". Вже у 1939–1940 рр. він виступив як організатор українських націоналістичних відділів молоді на Холмщині. Згодом переїхав до Праги, щоб закінчити перервані студії у Вільному Українському Університеті. Тут 24 червня 1941 року одержав диплом доктора права і політичних наук. Того ж року Організація відрядила його до Відня зв'язковим легіонів ДУН (Дружини українських націоналістів), командантом яких був Роман Шухевич, потім – на Львівський терен, але не минуло й півмісяця, як гестапо схопило його і відправило спочатку до в'язниці, а потім до концтабору. З вересня 1941 р. до травня 1945-го – політв'язень німецьких тюрем і концтаборів, з яких три роки – в Авшвіці. В 1948 р. червоно-московські окупанти арештували його родину в Україні і замордували батька, маму і найстаршу сестру, а двох молодших сестер засудили на десять років концтаборів, після відбуття присуду змусили "добровільно" залишитися в Сибіру.

У концтаборах П.Мірчук карався до приходу союзних військ у Німеччину. Після звільнення із ув'язнення за вказівкою Р.Шухевича він їде до США, щоб написати історію ОУН-УПА. 1960 року одержав в Дрексель Університеті у Філадельфії (ЗСА) ступінь магістра бібліотекарства. В 1969 р. закінчив на УВУ в Мюнхені (Баварія) студії історії України й здобув ступінь доктора філософії. Після війни працював у Німеччині як редактор і адвокат, в Америці – як журналіст, бібліотекар і професор університету як викладач політичних наук.

На еміграції д-р Петро Мірчук очолював Союз Українських Політв'язнів у США, був довголітнім членом Крайової Управи ООЧСУ та УККА, співредактором часописів "Визвольний шлях". "Український Самостійник", "Українська трибуна", "Гомін України", багато уваги приділяв вихованню молодих кадрів ОУН і Спілки Української Молоді (СУМ). Але найбільше доктор Мірчук відомий як автор багатьох наукових і публіцистичних праць.

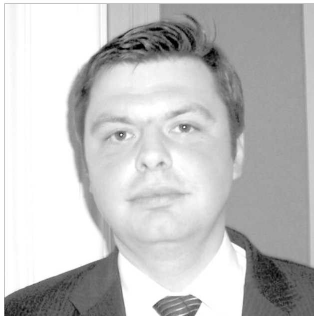
Петро Мірчук у своїх науково-історичних працях ніс світовій громадськості правду, показавши повстанців ОУН-УПА як Велетнів Національного Духу, яких ніяка ворожа сила не могла скорити – їх могла зборити тільки смерть за волю рідної України. В його працях повстанці – це непереможні лицарі, спартанці, бійці за визволення рідної землі від німецького нацизму та московського большевизму, виховані на традиціях Старої України, Козаччини, Січових Стрільців. Це ті, що увібрали з молоком матері у серця свої святий дух непокори Великого Шевченка, Лесі Українки та войовничу ірраціональну волю ідеолога українського повстанського руху Дмитра Донцова.

Сторінку підготувала Ольга РІЗНИЧЕНКО

МОМЕНТ ІСТИНИ

ЗВІДКИ БЕРУТЬСЯ МІФИ ВІД ПАРТІЇ РЕГІОНІВ ПРО "ФАШИСТІВ"

Олесь ГОРОДЕЦЬКИЙ,
Голова Християнського товариства українців в Італії

Стереотипи про українців-"колаборантів-ворогів-антисемітів" створювала радянська пропаганда. Усі ці звинувачення ретельно "легендувалися", підкріплювалися "історичними документами". І зараз це знову використовується для пропаганди.

Стратегія влади в підготовці до наступних виборів уже стала очевидною для всіх. Проєвропейський, демократичний, істинно православний, високо гуманний "защітнік Родіни" Янукович – проти "воїнствуючих фашистів, нацистів і антисемітів".

Ця технологія відпрацьовується щодня з екранів телевізорів, заливається в голови людей за допомогою щедрих цитувань та інтерв'ю регіоналів. На допомогу професійним клоунам на кшталт колєсніченків, богословських, табачників приходять більш "виважені" спікери, як-от Колесніков та Гєрман.

Основою цієї риторики є відверте фальшування української історії із тавруванням героїчної боротьби ОУН і УПА, і, отже, усіх тих наших сучасників, хто цих героїв вшановує.

Ця вся брехня не нова. Її придумали не регіонали. Ці історичні легенди ретельно створювалися досвідченими спеціалістами з КГБ.

Просто зараз ця карта витягується з колоди, щоб стати виборчим "джокером".

Здавалося б, пройшло багато років із того часу, як із постанням Незалежної України багато міфів були визнані брехливою пропагандою й викинуті на смітник історії, а синьо-жовтий прапор та тризуб "українських буржуазних націоналістів" стали державними символами України.

Хто б міг подумати, що на третьому десятку незалежності хтось витягуватиме на світ Божий цю маячню, та ба, робитиме з неї майже офіційну пропаганду вільної України, за яку віддали своє життя сотні тисяч членів ОУН та воїнів УПА? А червоний прапор, під яким здійснили чи не найбільший в історії злочин проти людства, вільно майоритиме на державних святах в Україні?

Знову, уже в незалежній Україні, українці повинні доказувати, що мають право на власну історію, мову, релігію та власне майбутнє. Що вони не є "фашистами", "нацистами"," антисемітами", "агентами Ватикану", "ворогами народу" – а європейським християнським народом хліборобів та воїнів.

Найсумніше те, що доводити це потрібно, у першу чергу, не зовнішнім ворогам, а власній "українській" владі.

Партія регіонів шукає ворога для поділу країни, створення суспільного конфлікту та консервації в такий спосіб влади в 2015 році.

У міжнародному контексті такий ворог – для інших, внутрішньополітичних цілей – потрібен і в інших країнах.

Режиму Путіна такий ворог потрібен для маскування провальної економічної політики і перетворення Росії у сировинний придаток Європи; Польщі – для моральної компенсації "великопольському гонору" виборців за втрачені "східні креси"; Німеччині – для применшення негативної ролі німців в часи нацизму; єврейським правим – для створення нових антисемітів.

І найпростіше "зліпити" образ такого ворога з українців. Адже, маючи де-юре свою країну, ми залишаємося бездержавною нацією де-факто. Тому наша держава не захищає українців. Скоріше, навпаки, пропагує українофобію.

Стереотипи про українців-"колаборантів-ворогів-антисемітів" створювала радянська пропаганда. Усі ці звинувачення ретельно "легендувалися", підкріплювалися "історичними документами". Працювали ґрунтовно, на майбутнє.

Історія повторюється у вигляді фарсу.

І якщо в 60–70-ті роки минулого століття ці легенди створювали генерали й полковники могутнього КДБ, то зараз їхні "труди" тиражують колишні "шістки" і "стукачі".

Але документи не горять, і все таємне стає явним. Рано чи пізно.

Спробуємо на прикладі одного випадку проілюструвати походження теперішньої пропаганди ПР. Мова піде про "антисемітизм" українських націоналістів, зокрема, багаторічного голови ОУН Ярослава Стецька.

Одним з основних "документальних" підтверджень міфу про "антисемітизм" ОУН є так звана "біографія" Стецька. Як стверджувала радянська пропаганда, він написав її, будучи під німецьким арештом українською та німецькою мовами.

В українському варіанті, власне й міститься антисемітське твердження: "Стою на становищі винищення жидів і доцільності перенести на Україну німецькі методи екстермінації жидівства, виключаючи їх асиміляцію".

За офіційною версією, уперше цей документ "знайшов" і оприлюднив генерал КГБ, історик Чередниченко, опублікувавши його в книжці "Націоналізм проти нації", котра вийшла у "Видавництві політичної літератури України" в 1970 році.

На заході його поширив Майкл Ганусяк – голова прорадянської української організації в США, надрукувавши його під своїм іменем у Нью-Йорку, на початку 70-х у брошурі "Let We Forget".

А звідти, як достовірна інформація, цей фальсифікат потрапляє до робіт сучасних "науковців та дослідників" Беркгоффа, Царинника, Химки, котрі видають його за чисту монету. Уже в їхньому переказі ця інформація, відмита від першоджерел КГБ, використовується деякими організаціями для звинувачень ОУН в антисемітизмі.

Сумніви щодо автентичності цього документу раніше вже висловлювали історики.

Професор Тарас Гунчак у своїй статті для Гарвардського журналу вказував на грубі ознаки фальсифікації: невідповідність хронології, що її вказано в біографії, реальним фактам, неіснуючі посади чи організації, використання радянського правопису української мови, знайдення "життєпису" в радянських, а не в німецьких архівах.

Як міг Стецько говорити про "німецькі методи" в 1941 році, якщо самі німці їх придумали в 1942-му ?

Написання цього життєпису заперечував сам Ярослав Стецько, вважаючи його грубим фальсифікатом радянської пропаганди. Про те, що правки на машинописному тексті зроблені не його почерком, уже пізніше неодноразово стверджувала його дружина та інші люди, котрі його добре знали.

Про сумнівність справжності "життєпису" свідчить також експертний висновок спеціалістів Центрального державного архіву вищих органів влади та управління у місті Києві.

У документі, датованому листопадом 2002 року, який має назву "Характеристика та аналіз документів справи 7, оп.3, ф. 3833. Крайовий провід ОУН на Західно-Українських землях за 1941 – 1946 рр., що зберігається у ЦДАВО України" – а власне в цій справі зберігається так званий "життєпис" – зокрема, сказано наступне:

"...Ще одна особливість документів, що звертає на себе увагу, це – папір, на якому надруковані ці документи: німецькі на цупкому папері; польські документи в основному на цигарковому папері, але фізичний стан їх задовільний, однак читати такий текст важко, оскільки документи в більшості надруковані з обох сторін і через один інтервал.

Українські документи надруковані на газетному папері, а це значить, що ці документи створювалися у відповідних регіонах з відповідною ознакою діловодної служби, яка створювала ці документи: Німеччина, Україна, Польща..."

Чи міг Стецько, пишучи в одному місці й в один час біографію двома мовами, використовувати два типи паперу, тим більше в ув'язненні?

"...На жаль, коли читаємо документи, то бачимо, що в окремих випадках немає початку або кінця документу. Щодо оригінальності документів, то 90 відсотків документів – незасвідчені копії, тобто не мають підписів, частина з них засвідчені копії – це є підпис, або стоїть печатка.

Якщо вважати, що підписи Ярослава Стецька дійсно його, то такі документи є оригіналами, але ми дотримуємося того, що це не оригінальні підписи Стецька..."

Незважаючи на величезну кількість застережень щодо автентичності, цей фальсифікат продовжував цитуватися в пропаганді проти ОУН.

І лише розсекречені недавно архівні документи дозволили поставити всі крапки над "ї".

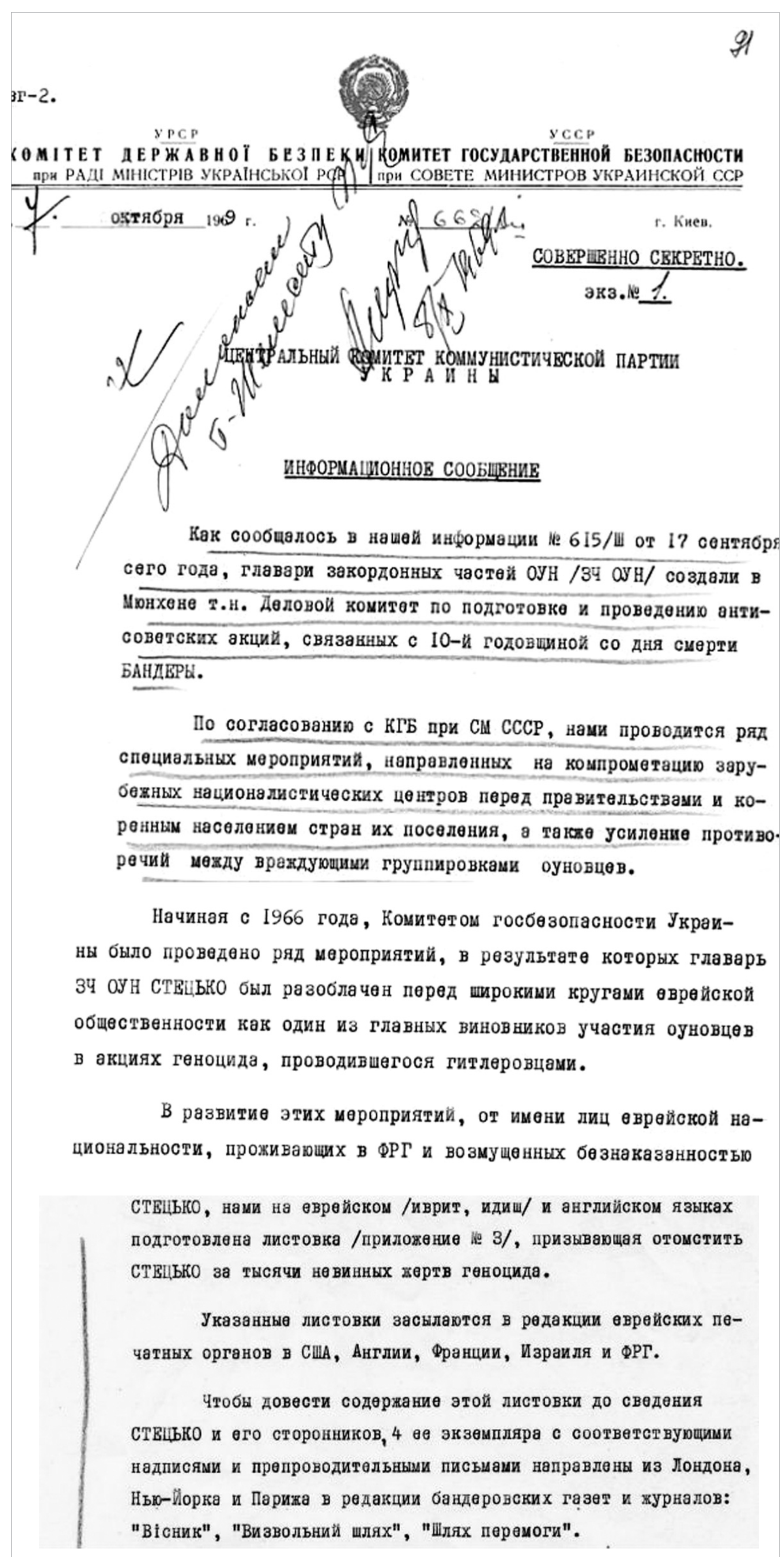
Починаючи з 1966-го, КДБ УРСР проводилася планова кампанія з дискредитації Ярослава Стецька, як чільного голови ОУН, за його активну міжнародну діяльність проти СРСР.

У цій роботі найбільше використовувався "єврейський фактор". Адже за кордоном єврейські організації мали великий вплив на політику й могли завдати серйозного удару по українських націоналістах.

Ось як про це говориться в доповідній КДБ УРСР до ЦК КПУ від 7 жовтня 1969 року:

"По согласованию с КГБ при СМ СССР, нами проводится ряд специальных мероприятий, направленных на компрометацию зарубежных националистических центров перед правительствами и коренным населением стран их поселения, а также усиление противоречий между враждующими группировками оуновцев".

Від імені підставних осіб єврейської національності, КДБ розповсюджував листівки на івриті та ідіш зі звинуваченнями Стецька та закликами до його вбивства.

91

вг-2.

УРСР
КОМІТЕТ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ
при РАДІ МІНІСТРІВ УКРАЇНСЬКОЇ РСР

УССР
КОМИТЕТ ГОСУДАРСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ
при СОВЕТЕ МИНИСТРОВ УКРАИНСКОЙ ССР

7 октября 1969 г. № 6658 г. Киев.

СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО.
экз.№ 1.

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ КОМИТЕТ КОММУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ УКРАИНЫ

ИНФОРМАЦИОННОЕ СООБЩЕНИЕ

Как сообщалось в нашей информации № 615/Ш от 17 сентября сего года, главари закордонных частей ОУН /ЗЧ ОУН/ создали в Мюнхене т.н. Деловой комитет по подготовке и проведению антисоветских экций, связанных с 10-й годовщиной со дня смерти БАНДЕРЫ.

По согласованию с КГБ при СМ СССР, нами проводится ряд специальных мероприятий, направленных на компрометацию зарубежных националистических центров перед правительствами и коренным населением стран их поселения, а также усиление противоречий между враждующими группировками оуновцев.

Начиная с 1966 года, Комитетом госбезопасности Украины было проведено ряд мероприятий, в результате которых главарь ЗЧ ОУН СТЕЦЬКО был разоблачен перед широкими кругами еврейской общественности как один из главных виновников участия оуновцев в акциях геноцида, проводившегося гитлеровцами.

В развитие этих мероприятий, от имени лиц еврейской национальности, проживающих в ФРГ и возмущенных безнаказанностью СТЕЦЬКО, нами на еврейском /иврит, идиш/ и английском языках подготовлена листовка /приложение № 3/, призывающая отомстить СТЕЦЬКО за тысячи невинных жертв геноцида.

Указанные листовки засылаются в редакции еврейских печатных органов в США, Англии, Франции, Израиля и ФРГ.

Чтобы довести содержание этой листовки до сведения СТЕЦЬКО и его сторонников, 4 ее экземпляра с соответствующими надписями и препроводительными письмами направлены из Лондона, Нью-Йорка и Парижа в редакции бандеровских газет и журналов: "Вісник", "Визвольний шлях", "Шлях перемоги".

Лица КГБсткой национальности используют "лиц еврейской национальности" против "лиц украинской национальности"

Лист 1

102

Перевод приложения № 3 к
№ 5267

"Поэтому настаиваю на уничтожении евреев и нецелесообразности перенесения на Украину немецких методов экстерминации еврейства, включая их ассимиляцию".

ПУСТЬ ВИНОВНЫЙ БУДЕТ НАКАЗАН!

Ужасными были годы гитлеровского господства, но еще страшнее та легкость, с которой мы сумели забыть миллионы жертв кровавого террора.

Ценою невероятных усилий справедливость затянула петлю на шее АЙХМАНА, но разве АЙХМАН был один? Кто из жителей Польши, Галиции, Буковины или Закарпатья не осведомлен об активном участии членов ОУН, особенно бандеровцев в кровавой оргии гитлеровцев? Казуистическая практика юристов вызвала к жизни термин "убийца за столом". В первую очередь это определение относится к премьер-министру украинского "правительства" по Львову Ярослава СТЕЦЬКО, ответственному за действия украинской полиции и банд т.н.Украинской повстанческой армии /УПА/.

Жертвы Львова, Золочева, Тернополя, Станислава, Рава-Русской, Сокаля, Пистеня и многих других мест взывают о возмездии! А что делаем мы? Мы совершенно не замечаем как гитлеровец ОБЕРЛЕНДЕР и СТЕЦЬКО образовали вместе с себе подобными "Европейский совет свободы", вероятно, "свободы бывших СС-вахманов и начальников лагерей смерти от ответственности за совершенные ими злодеяния".

В то же время мировая общественность, возмущаясь повышением телефонных тарифов, спокойно взирает на то, как английский премьер ВИЛЬСОН в октябре 1968 г. принимает в своей резиденции на Даун-стрит 10 банду СТЕЦЬКО, ОБЕРЛЕНДЕРА и их приятелей.

Пытаясь играть роль государственных деятелей, СТЕЦЬКО и его жена, постоянно проживающие в Мюнхене, разъезжают по всему миру, посещая столицы многих государств.

До каких пор мы будем безропотно терпеть этого выродка. Неужели в среде еврейского народа, с таким блеском защищающего свое отечество, не найдется человека, способного во имя духа Жаботинского-Трумпльдорфа всадить пули в эту самодовольную рожу?

Пора понять, что попустительство действиям СТЕЦЬКО и ОБЕРЛЕНДЕРА равноценно повторению "Эсек-биш" вИзраиле.

Следите за появлением СТЕЦЬКО в Вашей стране и в память о невинных жертвах гитлеровско-бандеровского террора будьте готовы рассчитаться с ним.

Секретариат КГБ УССР

СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО

Комитет госбезопасности при Совете Министров УССР

Инвентарный № 1020

Срок хранения постоян. лет.

По перечню 40

ДЕЛО № 2 ТОМ 2

с подлинниками докладных записок, информсообщений и сообщений из ЦК КПУ/(возвра…

Фонд № 16 42
Опись №
Порядковый № по описи
Принято в архив „___" ________ 1977

Начато „15" января 1974 г.
Окончено „29" января 1974 г.
На „ 333 " листах.
Дело в 11 томах.

Тека, в якій зберігався лист Федорчука до Щербицького. Всі наведені матеріали – з Галузевого державного архіву СБУ

Подаємо копію такої листівки з російським перекладом (*лист 1*).

І, щоб завдати вирішального удару по "українських буржуазних націоналістах", КДБ фальсифікує й поширює у світі так званий "життєпис" провідника.

Ось як про це доповідає Щербицькому голова КДБ УРСР Федорчук (*лист 2*).

На прикладі цієї спецоперації КДБ проти Стецька, бачимо, хто і як насправді з українських націоналістів робив "антисемітів, нацистів і фашистів".

Таких спецоперацій було багато. Компрометація, наклепи, фізичне знищення.

Радянський режим боявся українського націоналізму. Він розумів, що лише Український Дух зможе розвалити імперію, а не Америка і Європа.

Так і сталося в 1991-му...

І зараз, дивлячись на спроби режиму Януковича витягнути з нафталіну радянську пропаганду й воювати нею із власним народом, хочеться сказати: "Не ставайте на граблі! Історія вже винесла свій вирок!"

Лист 2

Совершенно секретно
Серия "К"
экз.№ 1

УРСР	УССР
…ІТЕТ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ …РАДІ МІНІСТРІВ УКРАЇНСЬКОЇ РСР	КОМИТЕТ ГОСУДАРСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ при СОВЕТЕ МИНИСТРОВ УКРАИНСКОЙ ССР

… декабря 1973 г. № 834 г. Киев.

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ КОМИТЕТ КОММУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ УКРАИНЫ

Тов. Щербицкому В. В. доложено „17" 1 1974 г.

товарищу ЩЕРБИЦКОМУ В.В.

ИНФОРМАЦИОННОЕ СООБЩЕНИЕ

Ранее КГБ при СМ УССР докладывал о том, что в целях разжигания вражды между украинскими националистами и сионистами в США была издана на английском языке брошюра под названием "Чтобы мы не забыли", в которой на документальной основе разоблачается причастность оуновцев в период второй мировой войны к массовому уничтожению мирного населения, в том числе к так называемым "еврейским акциям" /№ 739 от 10 ноября с.г./.

В качестве "автора" и издателя брошюры выступил один из руководителей прогрессивной украинской организации – "Лига американских украинцев" /ЛАУ/, посещавший в последние годы Украину и имевший возможность легендировать наличие у него материалов, использованных в брошюре.

В целях популяризации брошюры "автор", по нашей рекомендации, привлек к осуществлению этого мероприятия в качестве "соиздателя" одного из еврейских прогрессивных деятелей Нью-Йорка. Совместное выступление прогрессивных украинских и еврейских организаций в США против оуновцев как военных преступников дало определенный политический эффект.

Четверть тиража брошюры была направлена в Канаду и возможностями "Товарищества объединенных украинских канадцев"/ТОУК/ распространена в стране накануне 2-го т.н."Всемирного конгресса свободных украинцев" /СКВУ/. Часть тиража еврейская прогрессивная организация в Нью-Йорке разослала с соответствующими препроводительными письмами в адреса еврейских организаций.Брошюра также реализовывалась через торговую сеть Нью-Йорка, а рекламные объявления о ней публиковались украинской, русской и еврейской прогрессивной печатью, издающейся в Нью-Йорке.

В связи с тем, что спрос на брошюру превысил ее тираж, украинские и еврейские прогрессивные организации готовят ее повторное издание. Прогрессивные еврейские организации занялись изысканием возможностей опубликования брошюры в протоколах конгресса США. Еврейская "Организация по борьбе с фашизмом, расизмом и антисемитизмом" намерена передать "Федеральному бюро расследований" США список лиц, уличаемых брошюрой в геноциде, потребовав их розыска и наказания.

Используя проявленный к брошюре интерес в США и Канаде, нами принимаются меры к сбору дополнительных материалов об участии националистов в истреблении еврейского населения для их опубликования за границей.

О результатах проводимой работы будем докладывать.

КГБ при СМ СССР изложенное известно.

ПРИЛОЖЕНИЕ: брошюра "Lest we forget"/"Чтобы мы не забыли"/ 1 экземпляр.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ КОМИТЕТА ГОСБЕЗОПАСНОСТИ ПРИ СОВЕТЕ МИНИСТРОВ УКРАИНСКОЙ ССР
В.ФЕДОРЧУК

! події. новини

В ІЗМАЇЛ ДО ДРУЗІВ

Візит заступника Голови КУН Юрія Шепетюка відбувся на запрошення голови Ізмаїльської міської організації Конгресу Українських Націоналістів, члена Головного Проводу Юрія Якусевича. На початку, в рамках програми розбудови економічної Ради партії, Юрій Шепетюк мав зустріч з підприємцями міста Ізмаїл.

На зустрічі були обговорені перспективи розвитку підприємництва на Одещині та проблеми, які стоять цьому на заваді. Підприємці розглянули пропозиції щодо співпраці з економічною Радою КУН.

У другій частині візиту пройшла зустріч Ю. Шепетюка та Ю. Якусевича з представниками національно-патріотичних сил міста Ізмаїл. Юрій Шепетюк передав привітання громаді від Голови Конгресу Степана Брацюня, після чого було обговорено план спільних заходів з відзначення 200-ліття Тараса Шевченка в Ізмаїлі.

Юрій Шепетюк вважає, що практика відвідин регіональних осередків Конгресу має стати нормою для керівництва партії. «Шляхом безпосереднього контакту з членством плануємо зміцнювати та розбудовувати нашу славну організацію», – переконаний заступник Голови Конгресу Українських Націоналістів.

"ВІРЮ В УКРАЇНСЬКОГО ВИБОРЦЯ"

Голова Вінницької обласної організації Конгресу В'ячеслав Березовський в інтерв'ю газеті "Україна молода" дав відповіді на запитання щодо відносин Конгресу з іншими політичними партіями, зокрема ВО "Свобода", Рухом, "Нашою Україною" та розповів про своє бачення перспектив розвитку правого крила українського політикуму, відсутність якого в українському парламенті шкодить його подальшій діяльності.

Зокрема він вважає, що закулісні ляльководи, які хочуть керувати роботою українського парламенту, намагаються всіляко дискредитувати українську націоналістичну ідею.

"Я не можу собі уявити, щоб, перебуваючи в парламенті, теперішній голова Конгресу Степан Брацюнь особисто брав "тушку" Табалова за чуба і "на камеру" витягав його з зали, або щоб "конгресівці" влаштовували бійки, стрибали по столах, а потім, мило посміхаючись, обговорювали з "регіоналами", хто якого ґудзика кому обірвав. Скидається на те, що такі політичні "розваги" відбуваються за певним сценарієм, розробленим тими, хто сидить за лаштунками політичного процесу й має на меті дискредитацію української націоналістичної ідеї. Саме тому український парламент є політичним інвалідом – у ньому представлені ліві сили, олігархи, проросійські рухи, центр та ультра-"соціал-націоналісти" від "Свободи". Немає там лише представників правого крила українського політикуму, яке так ненавидять імперські проповідники колишньої метрополії", – каже голова Вінницького Конгресу.

Із сайту Конгресу Українських Націоналістів

ДО 60-РІЧЧЯ НОРИЛЬСЬКОГО ПОВСТАННЯ

ЯК ФОРМУЄТЬСЯ ВНУТРІШНЯ ГОТОВНІСТЬ ДО СПРОТИВУ

Алла МАКАРОВА

Алла МАКАРОВА: "Більшість в'язнів не встигли ці 20 проклятих років прожити за радянської влади – у них була зовсім інша психологія"

Учасницею громадських слухань, приурочених 60-літтю Норильського повстання, була російська дослідниця, яка більшість свого життя присвятила збору відомостей про повстання, Алла Макарова. Алла Борисівна є першим укладачем повної хроніки Норильського повстання та автором експозиції в музеї Норильська, яка, на жаль, припинила своє існування. Завдяки у тому числі її спілкуванню та листуванню з учасниками повстання вдалося видати 13 томів спогадів "Про час, про Норильськ, про себе..."Розмова журналістів та головного редактора "Дня" з Аллою Макаровою реконструювала її шлях до цієї складної й замовчуваної теми, увиразнила деталі повстання та окремі долі його учасників. Жива розмова про боротьбу живих людей.

Лариса ІВШИНА: – Громадські слухання, присвячені тим подіям, – це спроба залучити більше уваги і медіа, і громадськості до найунікальнішої події – повстання в таборах, яке продемонструвало такі твердині духу, до яких нам ще йти і йти. Адже, на жаль, десталінізація масової свідомості не сталася. Ці рецидиви помітні в Росії. Мають місце спроби "прищепити" їх в Україні, де, здавалося б, для цього має бути менше підстав. Я завжди вважала, що люди, які змогли повстати в табірних умовах, являють собою певну артезіанську свердловину, крізь яку струменять цінності, необхідні суспільству. Ваш особистий досвід дійсно важливий. Ви за радянських часів хоч трохи знали про те, яким був розмах репресій?

Алла МАКАРОВА: – Практично не знала. Щось дізналася в день смерті Сталіна. У школі всі ридали. Я була школяркою, піонеркою, відмінницею. Мене поставили біля траурного портрета. Прийшла додому і побачила, що мати плаче, а портрет Сталіна стоїть обернений лицем до стіни. Я запитала, чому. І лише тоді мама сказала: "Можливо, тепер брат повернеться". У неї був брат Іван, він працював у Москві, був заарештований і розстріляний. До речі, пройшов через Норильськ, про що я дізналася з великим запізненням, коли почала працювати в архівах. Досліджувати тему Норильського повстання я почала з чистої випадковості. Я працювала в маленькій газетці "Горняк", але газету закрили – і мені довелося шукати роботу. У газеті я вже трохи займалася історією, наприклад, виявила, що в Норильську перебував син Анни Ахматової і Миколи Гумільова Лев Гумільов. Ось із цього все й почалося...

"ОСОБЛИВУ АУРУ НОРИЛЬСЬКА СТВОРЮВАЛИ КОЛИШНІ В'ЯЗНІ"

– Знаєте, Норильськ – це складне місто (я там працювала і жила 25 років), але там – цікаві люди. Я вважаю, що цю особливу ауру Норильська створювали колишні в'язні, адже багатьом просто нікуди було повертатися. Держава дуже "піклувалася" про те, щоб зруйнувати родини.

Пішла я працювати в музей, вже почавши працювати над історією "Норильськбуду" (це основна організація, яка будувала Норильськ): начальник попросив мене підготувати за нього доповідь до ювілею. І я почала копати. Як це було цікаво! Я попрохала зібрати тих, хто давно працює, – і скільки вони мені почали розповідати! Там був дуже цікавий дід Ромашкін – ми з ним просто гуляли містом, і він мені розповідав про кожну будівлю, про те, як з'явилося в Норильську електропрогрівання. Дід Ромашкін був із Соловків, тобто для нього все починалося ще в 1930-х роках. П'ять разів я до нього приходила на будівництво і потихеньку, обережно запитувала – ніхто ще тоді з ним про таке не говорив.

"ТЕМА НОРИЛЬСЬКОГО ПОВСТАННЯ НАЙДОВШЕ БУЛА ПІД ЗАБОРОНОЮ"

– Загалом я написала доповідь і в день, коли начальник Караваєв мав її зачитати, бігла до палацу культури. Там зібралися сотні будівельників. Я спізнювалася – зі мною це траплялося – і коли ввійшла до зали, кудись догори, мене потрясла могильна тиша. Я вирішила, що ніхто не прийшов на збори, а потім почула голос Караваєва, який читав мою доповідь, – і я зрозуміла, що, здається, я зробила те, що потрібно. Я писала про ув'язнених, які почали будувати Норильськ. Ось після цього мене запросили працювати до музею, де я продовжила цю тему.

Моя робота полягала в оформленні двох залів – "Табірний Норильськ" і "Норильське повстання". У Росії таких більше на той час не було. Здається, і зараз у жодному музеї немає жодної такої зали про повсталих. Ця тема найдовше була під забороною. Вже стали говорити про табори, вже пішла друга хвиля реабілітації. А коли настав кінець 1980-х – початок 1990-х я зрозуміла, що можу прийти в архів і замовити будь-яку справу. Це зараз мене вже нікуди не пускають, бо читати архівні справи мають право лише родичі.

Ми, звичайно, прагнули дуже акуратно поводитися зі справами, тобто нічого зайвого не писати і не розповідати. Але все одно обурювало, що закрито наглухо, запнуто, заклеєно сторінки, де сексоти писали свої доноси. Доносчиків дуже боялися. Страшно було саме тому, мабуть, що людина начебто їсть з тобою з однієї миски, спить на сусідніх нарах, а в голові тримає зовсім інше. Ми довго сперечалися: правда чи ні, що кожен п'ятий був доносчиком. Є такі цифри. Органи працювали так посилено, що прагнули в кожну групу впровадити хоч би одного доносчика.

Чому зараз говорять: без українців не було б повстання? Правильно говорять, але це те ж саме, що сказати: без води не було б супу. Просто основним населенням таборів після війни були якраз українці, білоруси, прибалти і, звичайно ж, росіяни. За підрахунками статистики, десь 70–80 відсотків – у різних таборах по-різному – складали українці, 10 відсотків – росіяни, і решту – інші національності.

"ЖІНОК, ЯКІ БРАЛИ УЧАСТЬ У ПОВСТАННІ, ДОСІ В РОСІЇ НЕ РЕАБІЛІТОВАНО"

– У Норильську був величезний табір, який називався Норлаг. Там всі разом відсиджували свої терміни: побутові злочинці, карні злочинці та політв'язні. Для останніх пізніше організували так званий Гірський табір ("Горлаг"). Їх було близько десятка по всій країні; перші – у Воркуті, на Далекому Сході і в Норильську. У нас був Особливий табір № 2. Це були особливі табори для так званих особливо небезпечних державних злочинців. Насправді вони не були особливо небезпечними державними злочинцями – це були найчастіше родичі бандерівців, оунівців, які-небудь далекі знайомі, випадково спіймані при облавах, інколи при провокаціях. І ось у Гірському таборі люди почали допомагати один одному. Це вже були абсолютно інші ув'язнені – вони могли об'єднуватися, довіряти один одному. Зі стукачами боролися і вміли пояснити, чим це для них може закінчитися.

Коли я почала глибоко опрацьовувати цю тему, мета була проста: скласти хоча би хронологію повстання. Гірський табір складався з шести табірних відділень: п'ять чоловічих і одне (шосте) жіноче. Між іншим, жінок, які брали участь у повстанні, досі в Росії не реабілітовано. Мені одного дня написали з Красноярського меморіалу, що знайшли справу Марії Нич. Виявилося, що це зовсім не справа Марії Нич, а судова слідча справа – судили групу жінок-керівниць повстання в жіночому таборі. Я тоді зірвалася і поїхала до Красноярська. А коли приїхала, завідувачка архівом сказала, що мені не можуть дозволити працювати з цією справою, тому що жінок не реабілітовано. Я просто ахнула. Реабілітовано вже було навіть каторжан – ув'язнених третього табору. А жінок не реабілітували. Перед ними я готова стати на коліна, тому що саме вони домагалися, аби в Україні, в Росії зараз була хоч б коса, крива, але демократія і свобода.

До справи жінок-керівниць повстання мені вдалося повернутися пізніше. Коли я ще працювала в Норильську, в Москві з'явилося так зване некомерційне видавництво "Норильське". Керувала ним моя колишня співробітниця. Вони запустили серію книг "Про час, про Норильськ, про себе...", які складалися з листів-спогадів, що приходять до редакції. Мене запросили до співпраці. Я їздила країною: до Красноярська, на Алтай, в інші місця, приходила до людей, про яких знала, що вони колишні ув'язнені Норлагу, запитувала, чи не хочуть вони опублікувати свої спогади? Деякі діставали вже готові папки, зошити, мовляв, ось, я вже їх написав. Я редагувала, доповнювала. Зараз ця серія налічує 13 томів.

Так у мене з'явилася можливість продовжувати працювати над темою повстання. Я змогла поїхати до Красноярська, аби вивчити так звану справу Марії Нич, про яку я вже говорила, що вона виявилася архівно-слідчою справою всієї групи. У групі була більшість українок: Леся Зеленська, Марія Нич, Ганна Мазепа, Ангеліна Петращук, Надія Яцків. Також до складу групи входили естонка Аста Тофрі – воістину легендарна жінка, литовка Ірена Манцеркуте, яку було заарештовано ще школяркою за видання рукописного журналу "Голос литовця". Вони всі були членами комітету в жіночій зоні – абсолютно дивовижні жінки. Бригадиром була Аліда Дауге: їй було 49 років і залишалося трохи менше року до звільнення. Але як тільки їй повідомили, що після звільнення вона не матиме права виїхати з Норильська, вона відмовилася виводити свою бригаду на роботу.

Нам часто докоряють у тому, що ми пишемо про бандерівців. Так, я пишу. І вважаю, що це треба. Я вважаю, що людина, живучи на своїй землі, повинна її захищати від будь-кого, навіть від радянської влади, якщо вона прийшла туди непроханою.

"Я ТОМУ ПРИЇЖДЖАЮ ДО ВАС, В УКРАЇНУ, ЩО ЗНАЮ: ТУТ МЕНЕ ВИСЛУХАЮТЬ"

Вікторія СКУБА: – Алло Борисівно, як у Росії сприймають тему Норильського повстання? Тому що в Україні її досі не внесено до шкільних підручників...

А.М.: – Ніяк не сприймають. Я тому і приїжджаю до вас в Україну, що знаю: тут мене вислухають, зрозуміють, тут є люди, які доповнять те, чого я ще не знаю. Тому що дуже багато деталей ще не висвітлено. У нас намагаються цю тему, не скажу, що принизити, в усякому разі, не помічати. Щоправда, на 50-річчя повстання ми збиралися в Москві, хоч і з величезними труднощами. Приїжджали литовці, Євген Степанович Грицяк – з ним ми бачилися досить часто. Я кілька разів приїжджала на конференції з опору в Гулагу, які поводилися в Москві на початку 1990-х. Там я познайомилася з Ніною Одолинською з Одеси. Від неї я вперше дізналася про каторжанські табори. Не багато хто пам'ятав, що Тимчасовий уряд ще в березні 1917-го відмінив каторгу царського режиму як нелюдське покарання. Радянська влада її повернула для так званих зрадників Батьківщини, якими оголошувалися, наприклад, дівчина, яка потанцювала з німцем або розповіла анекдот, що вихваляв єврейську націю. За це отримували 25 років.

Після повстання вони домоглися, аби приїхала комісія і передивилася їхні справи безпосередньо на місці. Ця комісія за голову хапалася: – За що тебе заарештували? – За анекдот. Візьміть знову не посадите, розповім. – Як, і за це тобі дали 25 років каторжних робіт?!

Моя українська історія ось із чого починалася: я поїхала до Ніни Одолинської до Ізмаїла. До речі, вона мені вперше розповіла, хто такі каторжани – в Норильську каторжани з'явилися восени 1945 року. Вони будували аеродром, це були надважкі роботи.

У Ніни Одолинської дивовижна історія життя – вона жила на окупованій території, повинні були відправляти ешелон з місцевими жителями до Німеччини – в списках була її хвора мама, і замість матері поїхала її дочка, Ніна. Ось ця Ніна Одолинська – у неї і втечі були, і намагалася вона якось влаштуватися в Німеччині, писала в газету (там російська газета була). Багато цікавого вона розповідала про своє життя там. Але їй хотілося на Батьківщину. І вона записалася в розвідшколу. Закінчила як радистка, аби її з групою скинули до Росії. З групою вона домовилася, що як тільки їх викинуть на радянську територію, вони відразу прийдуть і здадуться нашим. Вони прийшли, здалися. Їм ніхто не повірив. Їх засудили, вирок був смертний. Слава богу, що поки судили, розібралися, відмінили смертну кару. Їм дали по 25 років каторги як зрадникам батьківщини. Які вони зрадники батьківщини?!

Алла ДУБРОВИК: – Як, на вашу думку, сьогодні слід розповідати про Норильське повстання?

А.М.: – Є люди, яким це цікаво, – як Слава Блохін, який сказав: "Я хочу створити карту Норильських таборів" – і ніхто його вже не заплутає, йому це цікаво. Є люди, які спеціально цим займаються, – в Литві, в Казахстані, тут у вас Леся Бондарук. Звичайно, цю історію треба розповідати, тому що там стільки всього, маса драматичних і абсолютно героїчних подій, абсолютно чудових жінок. Скажімо, донька священика Ліна Петращук із Західної України, вона керівник хору, дівчинка не встигла закінчити університет – і потрапила в Норильські табори...

Абсолютно незвичайні враження справляли ці жінки. По-перше, вони не встигли цих 20 проклятих років при радянській владі прожити, вони бачили радянську владу рік-два, у них інша психологія, вони вірили в Бога, вони були дійсно чистими.

Живе досі в Норильську Ядвіга Ґулевич, її взагалі вважають білорускою, але, мабуть, є домішки польської крові. Коли їх привезли до Норильська (Ґулевич привезли з Берліна – вона дійшла до Берліна з Червоною армією, була там чи то писарем, чи то ще кимсь, проте заарештували), коли їх обзивали фашистськими підстилками, вони не мовчали. Вона (Ядвіга Ґулевич) вимагала (сама мені про це розповідала) медичного свідчення лікаря-гінеколога, аби він оглянув їх, переконався, що вони дійсно незаймані дівчата, щоб ніхто не смів називати їх німецькими повіями.

Розумієте, ось такими були ці дівчата. Вони святкували свої свята, завжди збиралися і хоч якось, хоча б із сухого хліба, з якихось крихт робили паски і співали пісні.

ЗАЛИ, ПРИСВЯЧЕНОЇ ПОВСТАННЮ В НОРИЛЬСЬКУ, СЬОГОДНІ НЕМАЄ – "МУЗЕЙ БУЛО ЗАЛИТО З ВЕРХНІХ ПОВЕРХІВ МЕШКАНЦЯМИ"

А.Д.: – А зала, присвячена повстанню в Норильську, в музеї ще працює?

А.М.: – На жаль, ні. Музей було залито з верхніх поверхів мешканцями. Він був розташований в житловому будинку на першому поверсі. Дуже багато матеріалів загинуло, і немає зараз ні моєї табірної зали, ні зали повстання. Там змінилося керівництво музею, директором стала жінка, з якою у мене постійно були конфлікти через дрібниці, – їй то одне не подобалося, то інше, це чисто жіночий колектив, там складно, а я людина неконфліктна, у разі чого я просто йду.

А.Д.: – Скільки він проіснував?

А.М.: – Він працював у 80–90-ті роки. Ті експонати, які збереглися після "потопу", вони там є, але це все перемішано.

Залишилися там дівчата, які намагалися продовжувати мою справу. Там залишилася картотека, залишилися листи, які мені писали і на які я відповідала.

Розумієте, я зараз далеко від Норильська – я живу за 60 км від Петербурга. А Красноярський архів після однієї моєї публікації для мене наглухо закритий. Я насмілилася дорікнути одному товаришеві, він заступник прокурора, в тому, що він не знайшов підстави для перегляду справ жінок-керівниць Норильського повстання.

"У ТАБОРІ БУЛО БЕЗЛІЧ ПІДПІЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ"

– Зателефонували з Москви, чи не пам'ятаєш ти, чи була у нас публікація про іспанців в Норильську. Звичайно, пам'ятаю. Така у мене пам'ять – я, можливо, не пригадаю, що вчора було, а що було в 90-х роках, я пам'ятаю. Була така публікація, а там – 5 імен іспанських ув'язнених, вони колись служили на іспанських кораблях, прибули до Одеси, попросили політичного притулку, їх прийняли, щойно розпочалася війна,

41-й рік, особистим указом Берії було підписано накази їх усіх розшукати, заарештувати. Вони написали заяву: "Ми просимо відправити нас поїздом до Владивостока, щоб звідти через Америку потрапити до себе до Іспанії і воювати з генералом Франко". Їх, звичайно, посадили в поїзд, довезли до Красноярська, а далі на баржах до Норильська. Найцікавіше, що, як розповідала одна жінка, піднявся увесь табір – коли їх привезли, була осінь 41-го року, був у Норильську, як завжди, мороз. І весь табір написав заяву, під якою підписалися і карні злочинці, і побутові, і політв'язні, з проханням до керівництва: відправте куди-небудь іспанців, їм апельсини потрібні, їм тепло потрібне, а ви їх в Заполяр'я завезли. Їх відправили недалеко – на так званий "оздоровчий пункт" збирати хвою, там вони і померли.

В.С.: – Коли я розмовляла з режисером Михайлом Ткачуком, він сказав, що, можливо, те, що тема Норильського повстання залишилася трохи осторонь, можна пояснити тим, що спочатку було багато дискусій – чи було це повстання інспіроване владою або все-таки було ініційоване знизу. Чого було більше?

А.М.: – Сперечаються й досі – чи було повстання інспіроване органами, чи воно було стихійним, або його підготували підпільні організації. Для мене це було цікаве питання – виявилося, що в таборі була безліч підпільних організацій – від найпростіших з допомоги один одному, якимось групам, найслабкішим, інвалідам (багато інвалідів було в таборах, їх не випускали, не вивозили – тільки після повстання їх стали вивозити). Я вважаю, що всі три чинники є важливими, до того ж всі три спрацювали одночасно. Звичайно, провокації були – після смерті Сталіна, майже відразу, дуже швидко. В цей час там і таємні інструкції були, як бути далі органам, і Берія, який намагається прорватися далі до влади, і в Москві там чвари, хто ж все-таки, це в Москві, але в низах це відчувалося, так само і в таборах. Отже провокації були, але було ще й постійне посилення режиму.

Що їх спонукало? Були провокації – по-перше, і внутрішня готовність повстати – по-друге. Почалися розстріли в житловій зоні. Зібралися хлопці на лавці – співають українських пісень, повертається колона дівчат з цегельного заводу, хтось кидає записку, перегукується... Табірники – адже вони всі молоді були. Ви знаєте, скільки вони мені писали листів про кохання – про те, як хотілося любити, бути коханими, мати родини. Адже їх, по суті, позбавили всього. Уявіть собі, Ніні Долинській було 23 роки, засуджена на 25 років. У скільки вона вийде з табору? У 48. А якщо повторний суд. Вони всі були приречені на те, щоб вийти 50-річними старими. Це означає – ніколи не мати родин, дітей, рідних. Адже це те саме підле втручання держави в наше приватне життя. І за що? За анекдот, за школу розвідників, куди вона пішла з патріотичних спонукань...

"У ПОВСТАННЯ БУЛИ ЛІДЕРИ – ФОРМАЛЬНІ Й НЕФОРМАЛЬНІ"

– Ось ця готовність повстати знизу – вона точно була. Відбулася серія провокацій – це була геть дика безглузда жорстокість. Йдуть в'язні з роботи – розстріл у дорозі чи в штрафному ізоляторі. Або після роботи співають українських пісень, прибіг охоронець, не стримався, дав чергу (з автомата. – Авт.) і ось тобі – п'ятеро вбитих й багато поранених.

У мене про це було кілька публікацій, зокрема про справу такого собі Циганкова, який виправдовувався, чому він застрелив ув'язненого. Він вів з одного табору до іншого в'язнів. Весна, початок травня – величезна калюжа. Вони в цих матерчатих капцях, а хтось взагалі босоніж. Він вимагає у в'язнів, аби вони йшли через калюжу, а вони відмовляються, посідали на краю калюжі. Інакше вони не могли протестувати. Там перша п'ятірка, за ними друга, потім третя і так далі. Циганков побачив непокору конвою і бігом прибіг. Запитав, хто ініціатор, йому не відповіли. Потім він кілька разів наказав в'язням встати, але ніхто його не послухав. Тоді він вистрелив у в'язня з середини першої п'ятірки. Еміля Сафронюка із Західної України застрелено, таким чином, ні за що. Також до штрафних ізоляторів саджали ні за що. Одна жінка розповідала, що провела там 5 діб за те, що розсміялася, коли охоронець переходив по дощечці через струмок, оступився і впав.

Окрім того, багато що в долі повстання залежало і від підпільних організацій. Їх, як потім я дізналася, було дуже багато. Колишні підпільники дуже довго мовчали про свою участь у таких організаціях, навіть вже коли публікації про них почали з'являтися в норильській пресі. Мені тоді вже потрапила до рук книжка Данила Шумука. Я була цілковито вражена всією його історією – людини, яка пройшла і польські в'язниці, і сталінські. Як потім я з'ясувала, були лідери формальні й неформальні. Тобто формальні лідери – це обрані комітети в'язнів. А неформальні – це ті, хто керував за ниточки повстанням через своїх представників, засланих потай у комітет. У Данила Шумука була своя така група, створена в каторжному таборі. Але коли привезли Степана Семенюка, по ідеї вони мали об'єднатися в одну організацію і прийняти один одного. Але там була така недовіра, що Семенюк створив свою організацію. Водночас, існував уламок Демократичної партії Росії, була молодіжна організація українських борців Миколи Юречка...

Вони зсередини гуртували готовність повстати. Цього домоглися підпільні організації. Отже, згори їх душили. Це – привід. У першому відділенні табору вбили двох віруючих, у п'ятій зоні хлопців розстріляли за те, що співали українських пісень, жінку застрелили за спробу втечі, коли вона просто побігла висипати золу між дротяними парканами... – вони повстали.

Дівчата в Норильську, 16 липня 1954 року (фото – з особистого архіву Ірини Олійник (Канада))

"НА МІСЦІ ЖІНОЧОГО ТАБОРУ І 5-го ТАБОРУ СЬОГОДНІ ПОБУДОВАНО БАГАТОПОВЕРХІВКИ"

А.Д.: – А що зараз на тому місці в Норильську, де були табори?

А.М.: – Практично нічого там немає. Був кондитерський цех. Але його вже знесли. Є в одному місці склад, там вежа стоїть і дроту трохи лишилося.

Загалом, там майже нічого не лишилося – позносили бараки, стіни. На місці жіночого табору і 5-го табору побудовано багатоповерхівки. І начебто вже нічого не нагадує про табір.

"Меморіал" наш боровся за те, аби хоча б цвинтар не зносили, коли на його території хотіли побудувати диспетчерську автостанцію. Там ми побудували невеличку церкву. У ній і пам'ятна дошка, й могила, куди ми стягували кістки. Приїжджали прибалти – встановили свої пам'ятники на могилах. Євреї приїжджали – теж невеличкий пам'ятник поставили. Поляки приїжджали – побудували дуже цікавий пам'ятник – він називається "Дорога – в нікуди". Це бетонний трикутник і на ньому рейки загнуті.

Я намагалася встановити імена або хоча б кількість тих в'язнів, які загинули під час повстання. Гадаю, їх було близько 150.

А.Д.: – Чи місцеві мешканці вас підтримали у відстоюванні цвинтаря?

А.М.: – Прийшли в редакцію з листом бульдозерист і ще хтось із його помічників і сказали, що відмовляються копати котлован під диспетчерську, тому що там траншеї з похованими людьми. Я знаю, що потім цим людям довелося звільнитися. Когось там підкупили – заплатили подвійно-потрійну зарплату і змусили цей котлован рити. Але вчасно втрутився "Меморіал".

"НАЙБІЛЬШ МИРНИЙ ЧАС І ПОРЯДОК У ТАБОРІ БУЛИ ПІД ЧАС ПОВСТАННЯ"

Л.І.: – Євген Грицяк пише, що на етапі боротьби з табірною адміністрацією вони були згуртованими...

А.М.: – Ви знаєте, навіть є думка, що найбільш мирний час і порядок у таборі були під час повстання. Вони ж, по суті, створили республіку в'язнів, коли вигнали за зону наглядачів і охоронців.

Л.І.: – Дивно, що зі своїм досвідом вони 1991 року не долучилися до політичної боротьби одразу.

А.М.: – До політичної боротьби могли долучитися лише партії, тому що для цього була потрібна ідейна основа, політична, економічна програми.

Л.І.: – Усі ці люди сподівалися, що будуть часи демократичні...

А.М.: – Боюся, що ні. Вони здебільшого вже не сподівалися. І знаєте, виявляється, вони мали рацію. Коли їх вивозили з Норильська, вони писали гімн, і там рядки: "...Из тьмы встает свободная держава, огни Норильська не погаснут в ней".

Коли я приїхала до Петербурга, попросила телефони й адреси людей, які були в Норильську. Мені назвали з десяток імен та прізвищ. Я поїхала. Майже всі – в області і лише кілька в Санкт-Петербурзі. Усі дуже скромно живуть – дуже невеликі отримали гроші. Та навіть у цих книжках один товариш згадує, що гроші, які отримав після табору вже після реабілітації, – їх вистачило лише на 4 колеса від "жигулів".

Л.І.: – Але ці люди знаходять у собі сили перебувати на високому духовному рівні. Той же Євген Степанович казав: "Якщо ми почнемо мститися, то ми з нашими мучителями поміняємося місцями".

А.М.: – Найбільше, що мене вразило, – це те, як боялися охоронці й наглядачі, що їм мститимуть. А в'язні виявилися набагато добрішими, набагато гуманнішими, ніж всі їхні мучителі. Листувалася я з Володимиром Третьяковим, який мешкає в Ізмаїлі. Він розповідав, що був наглядач, який навіть на свою дружину писав доноси, що вона лає радянську владу на кухні.

Тому "мучителі" недарма боялися, що їх битимуть і вбиватимуть. Але цього не сталося. Можливо, саме тому я обрала для себе тему ненасильницького опору. Багато форм цього опору було вигадано під час повстання. У нинішньому агресивному світі цей досвід, він просто неоцінений. У Росії що діється: марші незгодних, розпочинаються арешти тощо...

Л.І.: – Цей досвід повертає нас до тих днів і до тих уроків і тих шансів, які були, і до розмови про Нюрнберг-2. Тому що насправді ненасильницький опір у таборі – це одне, а демонтаж системи, яку було створено на крові, на старому фундаменті, інше.

А.М.: – Я пам'ятаю, коли скасували всі наші пільги. Я саме приїхала того дня до Петербурга і побачила, як пенсіонери перекрили Невський проспект. Я вперше бачила таке. Старенькі, на кшталт мене, і старші – всі звикли, що вони в метро безплатно, а тут замінили все це монетами, а монет цих мало. Коли вони перекрили, я подумала, Боже, значить, дух ще є. Терпіти не хочемо.

СЛАВНІ ПРАДІДИ ВЕЛИКІ

АВЕ, МАРІЯ

До 150-ї річниці з дня народження Марії Грінченко

"Здалека ти прийшла до нас, з чужої, навіть чужонаціональної родини – але хто знав про це? Ти так міцно зв`язала себе з українством, що ні тебе вилучити з нього, ні його уявити без тебе – неможливо", – так відгукнувся С. Єфремов про діяльність Марії Грінченко-Загірньої, про її життя, цілком присвячене Україні, чоловікові, дітям. Вона зуміла поєднати у собі триєдинство справжньої жінки: дружина, мати, неповторна індивідуальність.

Марія Миколаївна Грінченко належить до когорти тієї науково-творчої інтелігенції, яка сміливо під час тих званих антрактів, створених самодержавним антинаціональним урядом, знаходила вихід і закладала фундамент української національної культури, ідучи шляхом книготворчої діяльності.

"А ПОТІМ Я СТРІЛА "ВЧИТЕЛЯ З ГАРНИМИ ОЧИМА"..."

Народилася Марія Миколаївна 13 червня 1863 року в російській купецькій родині Гладиліних, у місті Богодухові на Харківщині. Навчалася в земській прогімназії і, закінчивши її, стала працювати вчителькою в Богодухівському повіті.

У 1883 р. Марія Миколаївна приїздить до міста Змієва на літні педагогічні курси, де й познайомилася з сільським учителем Борисом Грінченком. Ця зустріч вирішила долю всього її життя. "А потім я стріла "вчителя з гарними очима"... Мій учитель працює для рідного краю. Я... по щирості не можу сказати, чи для рідного краю, чи для тих очей, що глибоко зоріли й зоріють мені в душу. Роблю, що можу..." Запальний народолюбець, що вже тоді мав авторитет серед товаришів-учителів, так вплинув на молоду дівчину, що вона відчула свій обов'язок перед краєм, вивчила українську мову, у своїй учительській роботі стала на український грунт.

"Я рада працювати для вкраїнської справи, бо ця праця єднає мене з дорогою мені людиною, і ще тим, що, може, нею я хоч трохи платю за той хліб, що їм. Коли хочете, то це щастя."

"У МЕНЕ ТЕПЕР Є ТІЛЬКИ ДВА КОХАННЯ: УКРАЇНА І ТИ".

У 1884 році двадцятирічні Борис Грінченко та Марія Гладиліна побралися. З того ж часу Марія Миколаївна стала помічницею і співробітницею в усіх літературних, громадських, видавничих та наукових справах свого чоловіка.

"А там уже моя кохана Маруся, моє щастя, моя доля! Як воно це скоро зробилося, що Марія Николаевна стала коханою Марусею! Мабуть, воно тільки ждало цього часу, щоб зробитися. А насправді, голубко, дивно мені. Ти знала мене раніш, хоч і не бачила, з першим на курсах зі мною зустрівається і... І ми щасливі! І дивно, й гарно. І ще ти кажеш, що доля – мачуха! Для мене за це вона – рідна мати", – писав Борис Дмитрович.

Їх дійсно єднала праця задля України й кохання.

В автобіографії 1909 року наголошував, що Марія не тільки дружина, а й "вірний товариш у всіх його заходах та в багатьох важних і важких працях".

Навіть коротка розлука з дружиною викликала в Бориса сум і неспокій. Мужній вдачею, наполегливий у здобутті мети, вимогливий до себе й інших у праці, він, наче дитина, не зносив розлуки зі своєю Марусею, рахував дні в очікуванні її (чи свого) приїзду. І так упродовж усього життя.

МНБ (Марія, Настя, Борис)

1887 року сім'я Грінченків переїхала в село Олексіївку на Катеринославщині (тепер Луганщина). Це була територія власної економії відомої освітньої діячки Христини Алчевської. Христина Данилівна своїм коштом збудувала шкільний будиночок, оплачувала значну частину поточних витрат.

Без перебільшення можна сказати, що час перебування тут чи не найщасливіший і найплідніший у їхньому житті. Нарешті сім'я Грінченків мала більш-менш задовільні умови для своєї педагогічної та творчої роботи. Педагогічні обов`язки були поділені: з більш здібними дітьми займався Борис Дмитрович, слабшими та новачками опікувалася Марія Миколаївна. У 1888 році вони склали, розмалювали та оправили буквар, за яким вчили дочку Настусю та учнів. Прагнули, аби "рідною мовою озивалася до них наука". Далі створили ще один рукописний підручник – першу після букваря книгу для читання "Рідне слово". А ще, як згадувала Марія Грінченко, учні "знали історію і географію України, знали про всіх видатних письменників і про їх писання, знали про тяжке, безправне становище України, знали про Галичину запевне більше, ніж тодішній пересічний українець-інтелігент. І свої знання уміли висловити путящою українською мовою".

Багато сил віддавала Марія Миколаївна і освіті дорослого населення. Для селян вона організувала систематичні колективні читання українських книжок. Вечорами у будинку, в якому жили Марія та Борис Грінченки, збиралися односельці на пораду чи розмову, читалися твори українських письменників. Тут розкрився чи не найголовніший талант Марії Грінченко – створювати науково-популярні оповіді, розраховані на малоосвіченого читача з народу. Чимало селян заходило в гостину просто погомоніти. Найчастіше бував сусід, дід Бруско, який любив чаювати у Грінченків. Йому дуже подобалося в них, та дід спочатку не міг зрозуміти, чому Борис Дмитрович не схожий на інших тодішніх сільських учителів: "Дорогі ви люди! Прийдеш до вас, то й словом добрим привітаєте, і вечерею нагодуєте, а тільки те недобре, що випити нема чого: усе тільки чай та чай. А воно, в бесіді сидівши, не вадило б і по чарці випити. Дозвольте нам хоч свого поставити. Ось нас тут скільки – скинемось та пошлемо до Хведора – тут недалеко, і вечеря не захолоне, поки принесуть. Дозвольте!" (3, 9). Але господар не дозволяв, бо вважав, що зовсім не можна пити, адже від того людині тільки зло буває. І починалися розмови про зло від горілки. Розуміючи важливість цієї проблеми, Марія Грінченко напише про це зло популярну брошуру "Страшний ворог. Про горілку".

У цей час діє Валуєвський циркуляр (1863 р.) про заборону українського слова. Але Борисові Грінченку вдалося відновити зв'язки із львівською "Просвітою". Плідність цієї творчої співдружності обумовила те, що Марія Миколаївна стає для львівських просвітян одним із найактивніших авторів із Наддніпрянщини. Вони видають цілу низку її оригінальних праць і творчих переробок-перекладів, серед яких, зокрема, брошури "Юрко Стефенсон: Оповідання про те, як вигадано залізницю" (1892), "Сократ – грецький учитель" (1898) "Абрагам Лінкольн: Оповідання про його життя" (1901) та ін. Усі ці книжки були повчального характеру і розраховані на малоосвічених людей. Підписано їх було псевдонімом Марія Загірня.

У їхньої дочки Насті не було панського товариства, хіба що влітку, коли приїжджали Алчевські, дівчинка гралася з Христею. Зазвичай вона товаришувала з сільськими дітьми. Для них вчителі Грінченки вигадували цікаві загадки. Наприклад, воно літає, а як змінити третій звук, то буде той, що на полі працює. Комар – косар, – відгадує хтось із дітей. Або ж такі літературні вікторини розгадували: "Неначе писанка село, зеленим гаєм поросло", – звідки це? Хто автор? І діти називали вірш та його автора.

Марія і Борис ГРІНЧЕНКИ

І все ж Грінченки вимушені були залишити Олексіївську школу. Знайомим пояснювали, що треба вчити далі єдину доньку Настю.

"НЕ ВИКАЗУВАТИ СЕБЕ НІЧИМ, КРІМ ЧЕСТІ БУТИ ДРУЖИНОЮ ГРІНЧЕНКА".

1893 року М.Загірня разом з чоловіком і донькою виїжджають до Чернігова, де і продовжують працювати на ниві української культури й освіти. Заснування земської книгарні для вчителів, упорядкування Шевченківського музею – все це лежало на плечах Бориса Грінченка, а головним чином – його дружини; так само й основний її тогочасний клопіт – видання дешевих українських книжок.

Крім того, у музеї українських старожитностей Василя Тарнавського вона склала "Каталог музею українських древностей". Вшановуючи величезну працю Марії Грінченко, земська управа запропонувала їй стати завідувачкою музею, але губернатор не погодився.

Софія Русова, яка познайомилася із Марією Грінченко під час перебування у Чернігові, тепло відзивалася про неї, навіть захоплювалася її спокійною і скромною вдачею: "Мабуть, із усіх значних українських жінок не було такої скромної, як Марія Миколаївна Грінченкова. Просто убрана, спокійної вдачі, мовчазна, але завжди уважлива, вона все навкруги спостерігала своїми великими розумними очима. Кохала свого чоловіка Бориса Грінченка, з якоюсь набожною відданістю, з одним бажанням допомогти йому у великій (як вона називала) громадській роботі, перебрати на себе всю чорну роботу, а самій не виказувати себе нічим, крім честі бути дружиною Грінченка".

У родині Грінченків панувала дружба і взаємодопомога. Знаємо, скільки сил і здоров'я пішло на видавничу роботу в Чернігові. Працювали всі гуртом. Навіть Настя допомагала переписувати, коректувати, а чернігівські видання пакувати для розсилки. Саме тоді вийшли її перші переклади "Добрий звір" (у Чернігові), "Між хмарами сонечко", "Буря на морі" – у Києві.

Євген Чикаленко писав: "Без грошей, зайнятий службою…, він (Б.Грінченко. – **Авт.**) сам з жінкою написав і видав за короткий час більше, мабуть, книжок, ніж їх видало все українське громадянство після 1876 року. Якої треба було енергії, праці і упертості, щоб при тодішніх цензурних умовах видавати таку силу книжок". – Чикаленко Є. Щоденник (1907–1917). Як не важко йшли справи з виданням українських книжок, багато з них заборонялися цензурою, та все ж протягом 1894–1898 рр., видано книжок – 132098 примірників, продано – 52842. За 8 років роботи у Чернігові видано було подружжям Грінченків 47 назв українських книжок для народу загальним накладом понад 200 тисяч примірників.

"ВЧИТЕЛЕВІ, ПОРАДНИКОВІ ДОБРОМУ, ДРУЖИНІ ЛЮБІЙ".

У 1901 році на запрошення редколегії журналу "Кієвская старина" родина Грінченків переїжджає до Києва і три роки напружено створює чотири томи "Словаря української мови" за редакцією Бориса Грінченка. Видання словника стало великою подією не лише в царині мовознавства, а й педагогіки.

Загалом, саме київський період можна назвати вершиною громадської діяльності цих подвижників української ідеї.

Оселившись у Києві на початку літа 1902 р., подружжя мешкало спочатку у Є.Х. Чикаленка та М.В. Лисенка, але того ж року винайняли квартиру у будинку по вул. Гоголівській, 8.

Марія Грінченко також бере активну участь у роботі культурно-освітнього товариства "Просвіта" ім. Т. Шевченка в Києві. Разом з іншими фундаторами вона розробляє статут, а згодом працює у видавничій комісії. Серед перших заходів видавничої комісії було складання реєстру тем для написання рідною мовою дешевих книжок науково-популярного спрямування. Укладачі зазначають, що слід дібрати таку тематику, аби видані книжки утворили "бібліотеку, яка б задовольняла перші найпекучіші потреби в просвіті нашого народу, була б першим кругом знань, який дав би змогу перейти до другого". За написання просвітницьких брошур береться Марія Миколаївна. Після наказу київського генерал-губернатора розглянути друковані видання "Просвіти", дванадцять з 36-ти були визнані небезпечними "для громадського спокою". У "Докладной записке о характере просветительской деятельности "Киевской Просвиты", зокрема, відзначалося, що розповіді Марії Миколаївни про англійську Конституцію, американську Декларацію 1776 року, демократичні форми виборів народних представників і навіть про розв'язання аграрних проблем у Новій Зеландії можна зрозуміти цілком однозначно – як заклик до бунту. Цензору скрізь ввижалися "потаємні знаки": там, де йшлося про недостатню турботу Англії щодо просвіти серед американських колоністів, він побачив... натяк на російську дійсність... Діяльність київської "Просвіти" припинилася 1910 року назавжди.

Дбали Грінченки й про те, щоб їхня донька отримала грунтовну освіту. Одна з причин їхнього переїзду в Чернігів – потреба навчати Настю в гімназії. Закінчувала дівчина освіту вже в Києві, в гімназії Дучинської. Після гімназійного курсу Борис Дмитрович відвіз Настю у Львівський університет на лекції професорів М.Грушевського, Ф. Колесси та К.Студинського. Там дівчину й захопив революційний рух. Вона стала членом РУП, що пізніше перейменувалася в Українську Соціал-Демократичну Робітничу Партію. І з 1905 року працювала на партійній роботі в Полтаві, потім – у Лубнах.

За участь у Лубенській самообороні Настю заарештували. Вражає той батьківський подвиг, з яким Марія Загірня і Борис Грінченко намагалися врятувати хвору доньку від каторги, вирвати з в'язниці чи полегшити її перебування там.

Трагедія родини Грінченків почалася у 1908 році. Спочатку померла єдина дочка Марії Миколаївни та Бориса Дмитровича – 23-річна Настя. Через чотири місяці поховали її єдиного сина Володимира. І хоча Борис Грінченко намагався триматися, втрата найрідніших людей підточила його здоров'я, викликала загострення туберкульозу. У 1909 році він змушений був виїхати до Італії на лікування. А 6 травня 1910 року серце визначного українського діяча перестало битися...

Вражає напис на вінку, який Марія поклала на домовину свого чоловіка: "Вчителеві -порадникові доброму, дружині любій". Він був для неї вчителем, порадником, вірним, любим чоловіком. Із його втратою вона втратила все. Залишалася тільки праця…

"Я ДЛЯ КРАЮ СВОГО ПРАЦЮВАЛА..."

Залишившись самотньою, Марія Миколаївна всі сили спрямовує на популяризацію творів свого видатного чоловіка. У 1912 році вона вперше видає його читанку "Рідне слово", основа якої була закладена ще під час вчителювання в Олексіївській школі. Вдруге читанка "Рідне слово" була видана в Києві в 1917 році, коли почали створюватися перші національні заклади. А наступного року вже лише під своїм ім'ям Марія Грінченко видає у двох книгах читанку "Наша рідна мова", яка була логічним продовженням "Рідного слова". Велику увагу Марія Миколаївна приділяла поповненню родинної приватної бібліотеки. У 1919 році Марія Миколаївна передала понад шість тисяч книжок, брошур, альбомів, періодичних видань до Всенародної бібліотеки України (нині – Центральна наукова бібліотека імені В. Вернадського НАНУ). Також усе своє життя Марія Загірня здійснювала фольклористичні записи, систематизувала та разом з Б.Грінченком готувала їх до друку. Така діяльність сприяла

Київ, вул. Гоголівська, 8

розвиткові фольклористики, яка функціонувала в надзвичайно складних умовах насильницької денаціоналізації і заборони рідного слова. Прекрасне знання народної мови та вміння підійти до теми і цікаво її викласти здобули М.Грінченковій славу одного з найкращих у нас популяризаторів ще з 80-х років. М. Грінченко займається також і перекладом українською мовою творів відомих авторів: А.Чехова, Метерлінка, Зудермана, Ібсена та інших. Перекладає "Казки Андерсена" та твори Марка Твена ("Гек Фін і Том Сойєр"). Крім того, вона була автором самобутніх художніх творів, зокрема, повісті "Під землею" (Чернігів, 1897) з підзаголовком "Оповідання про шахти". Також в Інституті рукописів НБУ ім. В.Вернадського зберігаються зошити з рукописами спогадів Марії Загірньої про І.Франка, Б.Грінченка, І.Нечуя-Левицького, В.Самійленка. За жанром спогади про письменників-сучасників Марії Загірньої тяжіють до своєрідних літературознавчих нарисів.

15 липня 1928 року М. Грінченко пішла у вічність. Її поховали поруч із чоловіком, донькою і внуком. Вони знову разом – уже в іншому житті – за однією могильною загорожею на Байковому кладовищі.

Ольга РІЗНИЧЕНКО

P.S. У наступному числі "Нації і держави" будуть опубліковані спогади Марії Грінченко про видатного українського письменника Івана Нечуя-Левицького, 95-ті роковини смерті якого виповнилися в червні.

 ІНІЦІАТИВНА ГРУПА "ПЕРШОГО ГРУДНЯ". ПОЗИЦІЯ

"ОСВІТА В УКРАЇНІ: ТВОРЕННЯ СУСПІЛЬНОГО ЗАМОВЛЕННЯ"

Ми будуємо те, що уявляємо, – ця думка є однією з тез Української хартії вільної людини. Розширювати рамки спільних уявлень, шукати, берегти і розвивати людські таланти і, як принцип, заохочувати вияви творчої непересічності, незалежно від сфери діяльності, означає вириватися із замкненого кола стереотипів і змінювати майбутнє.

Виховання та освіта – це першооснова для будь-яких змін у нашій країні, стійкості Української держави і її сталого поступу.

Сьогодні ми перебуваємо не лише в пострадянських, але й постмілітарних умовах. Ми позбулися військової організації життя колишньої імперії, але "казарменний дух" відчувається досі. Він виявляється як в агресії стосунків між людьми, так і в освіті, яка не ставить за мету сформувати особистість, навчити мислити, прищепити бажання бути вільною людиною чи дати конкурентні знання.

Ми переповнені прикладами "успішної аморальності". А натомість втрачаємо з поля зору найважливіше – взаємини в українських сім'ях, в яких для будь-якої людини закладається основа сприйняття і розуміння світу і моралі. Острах перед цінностями, невміння їх додержуватися, а, як наслідок, байдужість суспільства і держави до справи нефальшивого й уважного плекання духовно здорових родин, де є взаємна повага, допомога і любов, є однією з найгірших причин нашої загальної внутрішньої відчуженості.

Нинішня система виховання і освіти в Україні не цінує ані сім'ї, ані людини, яка вчиться, і не прагне заохотити її до постійного інтелектуального розвитку чи підготувати до ринку праці. Така система не бажає бути нашим помічником, вона, як правило, діє, мов наглядач і спостерігач.

Система орієнтує вчителя, викладача і науковця не продукувати знання чи шукати нові підходи та орієнтири, а "відтворювати вже відтворене", додержуючись перевірених кліше. Мало того, викладача і вченого перевантажують рутиною, що обмежує творчі можливості.

По суті, наша освітня система досі залишається заформалізованою, бюрократичною і недоброзичливою і до людини, і до світу.

Найнебезпечнішим продуктом такої системи є людина без цінностей.

Її мораль – подвійні стандарти в особистому, суспільному і державному житті. Теперішній стан країни є значною мірою наслідком діяльності цього цинічного типу людини.

Сучасна система виховання і освіти дуже часто продукує фіктивні знання, користь від яких не відповідає закладеним зусиллям.

Головним захисником системи є чиновник від освіти з його консервативною, ієрархічною і корупційною ментальністю.

Заручником цієї системи є вчитель. Але через те, що давні хронічні проблеми ніколи всерйоз не лікувалися в Україні, частина наших педагогів – вчителів і викладачів середньої і вищої школи – стала активним носієм і мимовільним відтворювачем цієї системи.

Авторитет учителя і викладача в Україні – підірвано, в першу чергу, хронічною бідністю вчительства, і їхнє становище – не менш безпорадне, ніж у всього суспільства.

Наскрізною проблемою системи є повсюдна корупція: ця хвороба із соціально-економічної перетворилася на стійку деградовану культуру взаємин педагогів, студентів і учнів, а також їхніх батьків.

Характерною ознакою нашої системи освіти є формалізм і формальність: це – наслідок загального суспільного фальшу.

У сфері освіти відсутня цілісна система національного виховання – від дитячого садка до університету. Така система не стосується політичних чи партійних ідеологій. Вона мала б вчити людину змалечку любити і шанувати Україну.

І, найважливіше, в нашій країні немає жодних здорових економічних та суспільних стимулів для самостійного розвитку освіти.

У такому становищі віддати освіту на відкуп владі з її теперішнім світоглядом означає остаточно знищити перспективу змін, а, врешті, закласти міну сповільненої дії під саму державу і суспільство.

Залишити "школу школі", сподіваючись на внутрішні сили освітян, означає запропонувати хворому зайнятися самолікуванням, не змінивши жодних умов, що призвели до його хвороби.

Нам навряд чи допоможе реформа освіти у тому вигляді, в якому вона здійснюється нині. Не можна займатися камуфляжем традицій, які ведуть до руйнації людини і перетворення її на залежного і беззахисного покруча.

Україні потрібна нова, реально інтегрована в європейський, а отже, в глобальний простір система освіти, в центрі уваги якої було б завдання розвивати вільну і мислячу людину, що прагне володіти якісними знаннями, конкурентними у світі.

Для цього тему освіти треба насамперед повернути в поле зору суспільства і політикуму. Наша з вами мовчазна згода означатиме кінець будь-яким надіям зробити рідну державу інакшою, ніж вона є сьогодні.

Суспільство не має права залишатися байдужим у справах освіти.

* * *

Головна мета нашої Ініціативної групи – не давати готові відповіді, а насамперед привернути увагу суспільства до тем, які для України є життєво важливими.

Уся Україна повинна вчитися. Це – найзначиміша настанова для нас усіх, українських громадян, без найменшого винятку.

У дошкільній освіті державі потрібно вчитися, як плекати в дітей справжню любов до України, рідної землі, історії народу і власної родини, а батькам – виховувати в дітей життєрадісність, повагу до людей і до праці. В середній школі, окрім всебічної освіти, потрібно підтримувати оригінальність мислення та непересічність особистості кожного, дбати про таланти і водночас розвивати самодисципліну, гідність, правдивість і працелюбство. У вищій школі потрібно навчати, як мислити у глобальному конкурентному світі і правильно та результативно застосовувати знання і вміння.

Для національної освіти будь-яка влада, яка мислить довгостроковими категоріями, зобов'язана виконати щонайменше дві умови: матеріально забезпечити вчителів і викладачів для життя і творчої праці та зосереджувати кошти для належного технічного забезпечення шкіл та університетів.

Стратегічно важливою є справа, яка тісно пов'язана з освітою, – вивести з не менш важкого стану національну науку, яку зведено до принизливого становища і агресивним неуцтвом, і жорсткими економічними реаліями, де в основі всіх інтересів – швидкі гроші.

Кроки, необхідні для того, щоб змінити становище, – можливі і реалістичні. Для змін не потрібно жодних чудес, а треба мати лише волю. Пропонуємо найважливіші напрями праці:

Перше. Ми впевнені, що активні представники українських освітян, широких кіл зацікавлених фахівців з інших сфер, а також громадські активісти здатні ініціативно об'єднати зусилля і сформувати концепцію сучасної національної системи виховання та освіти. Спільними силами ми можемо і повинні виробити суспільне замовлення на зміни.

На наш погляд, проблеми освіти повинні стати передумовою для появи єдиного громадського руху по всій країні. Закликаємо громадських активістів, студентство і викладачів та освітян, які усвідомлюють глибину проблем, самостійно розпочати об'єднання зусиль задля якісної реформи освіти і проти корупції у цій сфері. Досі суспільство залишалося мовчазним у цих справах, і настав час сказати спільне слово.

Друге. З великою надією звертаємося до українських батьків і сподіваємося, що саме в батьківському середовищі може постати активне ядро руху турботи і змін у справах освіти. Українські батьки мали б найдужче боротися за якісну освіту в нашій державі, розуміючи її значення для перспективи рідних дітей. Це – та основа, яка може об'єднати нас усіх, незалежно від мови, достатку чи поглядів.

Третє. Закликаємо політичні сили, які поділяють наші погляди і оцінку стану справ, стати практичним рушієм змін у сфері освіти, зокрема через необхідні парламентські кампанії і законодавчі ініціативи.

Четверте. Запрошуємо громадськість і насамперед самих освітян підтримати реформаторські зусилля тих членів парламенту, які стримують політичний наступ, що здійснюється проти самої перспективи якісної національної освіти.

Зокрема, сьогодні реальної суспільної підтримки потребують реформи у сфері вищої освіти, де вкрай важливо не допустити чиновницького і корупційного закріпачення. Публічні звернення і виступи вчителів, викладачів, студентства і всіх небайдужих громадян повинні продемонструвати живу людську реакцію і здатність не миритися з нинішнім становищем.

П'яте. Суспільство потребує об'єднання інтелектуалів, які б представили цілісне бачення ґрунтовних і продуктивних змін, необхідних українській освіті.

Закликаємо українських підприємців виявити готовність підтримати громадські освітні ініціативи і проекти. Зокрема, представники зацікавлених ділових кіл могли б об'єднати зусилля, щоб створити незалежний фінансовий фонд для потреб освіти і, насамперед, для навчання студентів за кордоном з умовою повернення та роботи в Україні.

Перелік цих та інших завдань не є вичерпним. Хочемо сподіватися, що запропоновані нами міркування дадуть поштовх різним середовищам до конкретних дій, а висловлені думки візьмуть на озброєння політичні, бізнесові і громадські сили, які зацікавлені у справжніх змінах в Україні.

Ініціативна група висловлює моральну солідарність з усіма українськими освітянами, науковцями, вчителями і викладачами, які працюють по честі і совісті в теперішніх складних умовах.

Віримо в активні і здорові сили українського студентства.

Маємо разом сформувати реальне суспільне замовлення на якісну освіту.

Наша спільна воля здатна змінити країну.

В'ячеслав Брюховецький,
Богдан Гаврилишин,
кардинал Любомир Гузар, Іван Дзюба,
Мирослав Мартинович,
Мирослав Попович, Євген Сверстюк,
Вадим Скуратівський,
Ігор Юхновський

ОФІЦІЙНО

ЗАЯВА

ПРОВОДУ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ СПІЛКИ ОФІЦЕРІВ УКРАЇНИ щодо призначень на керівні посади у гуманітарній сфері Міністерства оборони України, а саме: в Департаменті соціальної та гуманітарної політики і Національному військово-історичному музеї України

Велике здивування й невдоволення громадськості викликало призначення Міністром оборони Павла Лебедєва, представника бізнесу, мільйонера-олігарха, що свого часу відмовився складати присягу на вірність українському народові та був звільнений у запас в чині капітана фінансової служби. Але подальші кадрові призначення у Міністерстві оборони перевершили всі наші побоювання.

Так, на посаду ТВО директора Департаменту соціальної та гуманітарної політики Міністерства оборони України, без конкурсу та поза атестаційною комісією, призначено Олексія Сергійовича Селіванова, людину без фахової освіти та відповідного рангу державного службовця, що не служила у війську і не складала військової присяги на вірність українському народові, головного отамана громадської організації "Вірне козацтво", голову Київського монархічного центру й очільника комітету "Рух росіян України", співробітника двох Синодальних відділів УПЦ МП тощо.

Цей "діяч" проросійського козацтва охороняв патріарха Кирила під час його поїздок Україною, був замішаний в релігійному скандалі, а саме – подачі скарги патріарху Кирилу зі звинуваченнями на адресу глави УПЦ МП митрополита Володимира, організовував ходи козаків на честь "перемоги у Полтавській битві", проводив православно-патріотичні табори для дітей, де, за його висловом, їх приводять до "нормального стану" після того, як їм "загидили мозок пропагандою в школі". Він виступає за об'єднання України з Росією, по суті – проти української державності.

Портрет новопризначеного головного виховника Збройних Сил України доповнюють його ж недавні висловлювання в пресі, як наприклад, "украинец – это не национальность, нечто такое генетическое, это политическая самоидентификация", "украинцы и русские – один народ", "свобода, демократия… понятия искусственны и лживы", "мы вернем обратно киевские улицы и отожмем у бандеровцев День УПА", "на Украине… именно Путин – самый рейтинговый политик современности", "националисты – не патриоты. Они наши враги. Враги своего народа и своей земли", "у нас чувствуется недостаток прорусской, человеческой нормальной партии" – тощо. Про глибину його історичної свідомості свідчить твердження, що "історична правда наша полягає в тому, що Катерина II зовсім не знищила Запорізьке козацтво – навпаки, вона ощасливила його тим, що подарувала йому Кубань".

І така людина має зайняти посаду, яку традиційно обіймали заслужені й авторитетні генерали та політики, очолювати департамент, що відповідає за виховання захисників Батьківщини, покликаний прищепити молодим людям патріотизм, любов до України, повагу до її історичного минулого, гордість за свою країну, розуміння своєї ролі, готовність віддати життя за свою країну і народ.

Водночас, у Збройних силах України, за рішенням Міністра оборони Павла Лебедєва, відбулася заміна гуманітарної підготовки на військово-ідеологічну підготовку, тобто підміна загальнолюдських цінностей імперською ідеологією, носіями якої, вочевидь, будуть новопризначені кадри.

Наступним кроком Міністра оборони, очевидно вже із подання директора департаменту Олексія Селіванова, став наказ Міністра оборони України від 22.05.2013 р. №338 "Про оптимізацію Національного військово-історичного музею України". "Оптимізація" розпочалася з призначення на посаду директора філії Національного військово-історичного музею України – Військово-морського музею України у Севастополі бізнесмена Сергія Андрійовича Круглова, який не має ніякого відношення до музейної справи, не служив ні на флоті, ні взагалі у війську. Ця філія Національного військово-історичного музею України була створена у 2003 році і за 10 років свого існування, завдяки сумлінній праці колективу, значним науково-інтелектуальним та фінансовим інвестиціям стала одним з найпопулярніших та найбільш відвідуваних об'єктів АРК Крим. Очевидно, що саме висока рентабельність даного музею привернула увагу бізнесмена-міністра Павла Лебедева, який призначив начальником філії НВІМ України свого бізнесового партнера.

Подальші кроки на шляху "оптимізації" свідчать про те, що відбувається брутальне нищення Національного військово-історичного музею, який є науковим центром з відродження, збирання, дослідження, вивчення та популяризації пам'яток воєнної історії України, візитною карткою українського війська. Музей здійснює функцію науково-методичного центру для цілої музейної мережі Збройних Сил, що включає п'ять філій, де роками накопичувалися експонати, зберігалася унікальна інформація про українську військову справу від найдавніших часів до сьогодення. Створено колектив, який успішно працює над збереженням військово-історичної пам'яті, пропагує військово-історичну спадщину, виховує патріотизм не лише серед військовиків України, а й серед широких верств населення, проводить велику наукову роботу, організовуючи проведення впродовж багатьох років територіальних науково-практичних конференцій з військової історії за участю сотень науковців, дослідників військової історії.

Проте Міністр оборони прийняв рішення звільнити начальника музею Віктора Карпова, ентузіаста і організатора музейної справи у Збройних силах України, талановитого керівника, кандидата історичних наук, а призначити Владислава Таранця, також бізнесмена, "професіонала" без жодного досвіду військово-музейної роботи, що суперечить кваліфікаційним вимогам, визначеним законодавством, – керівником музею може бути людина, яка перебувала не менше 5 років на керівних посадах у музейних установах. В. Таранець є керівником молодіжної громадської організації "Київський клуб "Червона Зірка", азартним колекціонером, що породжує на посаді начальника музею конфлікт інтересів.

Очевидно, що такі призначення переслідують, насамперед, бізнесовий інтерес. Кандидати на посади за духом та своїми інтересами є далекі від України і байдужі до її історії, а тим паче до її популяризації. Опинившись під "дахом" Національного військово-історичного музею України, вони перетворять його у бізнес-структуру, забувши про основну функцію Національного музею – збирання, збереження і належний облік музейних фондів, а також розвиток і популяризація військової історії України, використання пам'яток матеріальної і духовної культури військової сфери, прилучення особового складу військ до надбань військової, національної, історико-культурної спадщини. Це також викликає занепокоєння за збереження музейних експонатів, які збиралися і зберігалися роками та є національним надбанням українського народу.

Вбачаємо у таких кадрових призначеннях навмисну дискредитацію армії, приниження, виклик і образу офіцерському складу та всім військовослужбовцям, свідому зміну вектора трактування історії України та її Збройних сил на догоду Росії, намагання перегляду суспільних історичних цінностей українського народу, відроджених за роки незалежності, повернення до стереотипів радянської доби, зокрема щодо національно-визвольної боротьби за утвердження самостійної Української держави.

Висловлюючи своє занепокоєння наведеними фактами щодо кадрових призначень у Міністерстві оборони та звертаючи на них увагу всього суспільства, Провід Спілки офіцерів України заявляє свою рішучу вимогу до Президента України – Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України припинити руйнацію гуманітарної сфери Збройних Сил України та, зокрема, Національного військово-історичного музею України.

Ухвалено Проводом ВГО Спілки офіцерів України
19 червня 2013 року, м. Київ.

Є. ЛУПАКОВ,
голова спілки офіцерів України,
народний депутат України II скликання,
капітан I рангу

ПОГЛЯД

ВЕЛИКА КРАЇНА МАЛИХ ЛЮДЕЙ

Україна – це велика країна! Таке гасло в останні роки часто звучить у наших ЗМІ.

Україна багата своєю природою: безкраїми полями, горами, морями й озерами, дорогоцінним чорноземом, природними мінералами, – старовинною самобутньою історією, прекрасними архітектурними пам'ятками, визначними науковцями та творцями в різних ділянках культури, суспільними діячами, державними мужами і полководцями.

Україна – велика країна! Справді є чим пишатися!

Але останнім часом відбувається щось дивне, настало якесь велике замішання в політиці, економіці, освіті та інших ділянках суспільного життя. Не знаємо, куди йдемо – на схід чи на захід; одне говоримо, а інше робимо; ділимося на своїх і чужих, на наших і ваших, на приятелів і ворогів. Одне слово, повний безлад.

Пересічні громадяни, намагаючись з'ясувати, що відбувається, і почуваючись безпорадними, характеризують цю ситуацію з певною іронією. Наведу приклад нещодавно почутого прояву такої народної словесності: наші дороги – як наш уряд, а наш уряд – як наші дороги.

Чому це так? Причина, думаю, у тому, що сьогодні в Україні надто багато "малих людей", тобто тих, хто думає тільки про себе, хто не бачить дальше від свого носа, хто думає одне, говорить інше, а робить ще інше, хто не шанує ближнього.

А найгіршою рисою "малої людини" є нерозуміння власної гідности та небажання максимально використати на загальне благо всіх даних їй Божих дарів.

То хто ж тоді "велика людина"? Періодично в пресі з'являються списки громадян, які впливають на життя суспільства.

Запрошую Вас скласти власний список, але не впливових, а "великих людей". Не зважайте притому, яку посаду вони обіймають, скільки грошей мають, чи обдаровані ораторськими здібностями, звідки походять тощо. Краще зверніть увагу на тих, хто працює над собою, кого Ви поважаєте, кому довіряєте, з ким хотіли б спілкуватися, ким захоплюєтеся.

Чи є з того замішання – в якому ми опинилися і яке, може, навіть дехто зі своїх чи чужих свідомо розкручує – якийсь вихід? Чи є якийсь рятунок? На мою думку, так.

Пропоную простенький вихід, випробуваний століттями: трудитися і молитися!

Працюймо над собою, стараймося якнайкраще розвинути свою людську природу з усіма притаманними їй Божими дарами та використовувати на справжню тривалу користь для самих себе та всіх тих, за добро яких маємо відповісти перед Господом Богом. А щоб правильно виконати таке високе завдання, просімо в Нього світла й сили.

Такий розв'язок стосується однаковою мірою всіх жителів Землі, без жодних винятків. Якщо ми всі старанно застосовуватимемо цей простенький "рецепт", число "малих людей" в Україні значно зменшиться і справді можна буде пишатися Україною перед своїми і чужими.

+ Любомир (ГУЗАР)

НОВІ ВИДАННЯ

ПІДРУЧНИК ПРАВДИ І МУЖНОСТІ

Вийшов у світ Збірник статей, том II, 2003–2009 рр. Левка Григоровича Лук'яненка під назвою "Тут Мій Дух" (Київ, Тамподек XXI, 2013. – 300 с., іл.). Статті, листи, звернення, доповіді, інтерв'ю і ін. Уже після прочитання перших десятків сторінок мені явилася назва заголовка цього допису. Прочитання, з роздумами та підкресленнями окремих тез, з репліками на полях усього збірника утвердило таку назву.

Я один із тих щасливців, кому автор переслав збірник у подарунок. І так не вперше. Завжди відкладаю інші справи і читаю його праці. Іноді зі сльозами на очах і трепетом душі від подвигу цієї людини. Поки що Левко Григорович у силі своїх роздумів не старіє, а мужність загострюється і загострюється… Але трохи сумно: помітно, що він окрім подвигу своєї безприкладної боротьби з тоталітарним окупаційним режимом, тепер, на свободі, поспішає здійснити інший подвиг – залишити в книгах грядущим поколінням українців і неукраїнців свої і своїх побратимів по боротьбі приклади честі, високої національної совісті, незламної волі… Поспішає… Сумно від жалю, що не призначає природа таким людям хоча б гарантованих років 150 життя.

Так склалося моє життя, що довелося декілька років викладати історію в українському колегіумі в м. Феодосії в 5–11 класах. З того досвіду спілкування зі шкільною молоддю та з досвіду пропагандистської та публіцистичної праці маю тверде переконання: названа тут книга про Дух Великого Українця не в якомусь письменницькому обдуманому жанрі, а в поточних реакціях українського патріота на найскладніші, найболючіші проблеми суспільного життя свого народу впродовж тривалого часу є унікальною.

Глибоко переконаний, що маємо справу не просто з книгою. Це підручник для старшокласників та усіх студентів. Це туго натягнута струна, яка бринить у розумі, серці і душі нотами правди і мужності і має велику виховну потужність. Вважаю, що підручник має вийти у світ масовим накладом і бути рекомендованим для шкіл і вишів в якості допоміжного виховного посібника.

Дарій СВІТЛИЙ,
кандидат технічних наук

НАШОГО ЦВІТУ – ПО ВСЬОМУ СВІТУ

УКРАЇНСЬКІЙ ДІАСПОРІ В АВСТРАЛІЇ – 65 РОКІВ

ПОЧАТКИ

Українська діаспора в Австралії є однією з наймолодших українських поселень у світі. 1947-го року прибуло до Австралії кількадесятків українських родин.

В 1948 і в 1949-му році українці, так звані, політичні емігранти (displacedpersons) масово прибули до Австралії – початок української діаспори в цій країні датується 1948–1949 роками. Цей 2013-й рік є для нас ювілейним.

65 років, здається, не так вже й багато. А виросло в Австралії три покоління австралійців українського походження.

До 1947-го року не було багато українців в Австралії. Є інформації про те, що були поодинокі українці, які по першій Першій Світовій війні приїхали сюди з групами росіян з Китаю – з Манжурії й Харбіну.

Статистика перепису населення від 8 серпня 2006 року подала, що на території Австралії живе 37800 українців. Та ніхто не може точно подати число скільки нас насправді

Українці починали своє життя в Австралії з нічого. Брак старої еміграції, брак власних домів, організацій не давали можливостей уникнути перших важких років життя. Люди не знали англійської мови. Та тяжкою працею українське громадське життя поступово підносилося.

ДЕМОҐРАФІЧНА СТРУКТУРА УКРАЇНЦІВ АВСТРАЛІЇ

Майже всі українці поселились у містах і працювали чи працюють у різних галузях промисловості. Покоління, які народилися й закінчили школу та університети в Австралії, працюють за своїми професіями. Є в нас багато лікарів, дантистів, правників, вчителів, інженерів, комп'ютерних спеціалістів і кілька підприємців.

Розселилися українці в околицях найбільших індустріальних міст Австралії – біля Сіднею, Мельбурну та Аделаїди. Менші скупчення виникли в Перті, Брізбені, Окслі, Нюкастлі, Волонґонзі, Джілонгу, Саншайні та невеличка громада в столиці Австралії Канбері та її околицях Квінбієну. Живуть поодинокі родини в місті Кернс та в Аліс Спрингс. Невеличка громада українців живе в Тасманії.

У кожній зі згаданих місцевостей діє Українська Громада, Спілка Української Молоді (СУМ), Пласт, Союз Українок, Українська Школа, Кредитівки, та ряд суспільно-політичних організацій, мішані хори, танцювальні групи, ансамблі бандуристів, театральні гуртки, літературні клуби, товариства професіоналів та підприємців, спортові клуби копаного м'яча, відбиванки та ґольфу

Стейтові Громади відіграють важливу роль як структури, бо об'єднують українців усіх стейтів (штатів).

Існують сумівські та пластові таборові площі, де молодечі організації відбувають свої літні табори, свята та розвагові імпрези.

Союз Українських Організацій Австралії є Центральним Представництвом і речником всіх українців у цій країні: є їхнім представником перед урядовими чинниками.

ТЕПЕРІШНЄ. КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Найуспішнішим аспектом зовнішніх зв'язків української спільноти в Австралії треба вважати виступи наших мистецьких ансамблів, зокрема, танцювальних та поодиноких мистців. Успішними концертами та участю в збірних австралійських імпрезах українські мистецькі одиниці здобули собі велику популярність і визнання. Вони популяризують наше мистецтво серед австралійської спільноти, доводять до уваги публічної опінії українську спільноту в Австралії та в загальному збуджують в австралійському довкіллі зацікавлення українською проблематикою та Україною.

УКРАЇНСЬКЕ ШКІЛЬНИЦТВО

Діють суботні школи й садочки по всіх українських скупченнях. Відколи постала Фундація Українознавчих Студій в Австралії – діє Лекторат Українознавства в Сіднейському Макворі Університеті та в Мельбурнському Монаш Університеті. Сьогодні, в 65 років нашого поселення в цій країні, учнів у школах не так уже багато. 2013 року навчаються до 300 учнів.

По деяких Стейтах (Штатах) Австралійський Уряд визнав українську мову як предмет до матуральних іспитів.

МАТЕРІАЛЬНІ НАДБАННЯ УКРАЇНЦІВ В АВСТРАЛІЇ

Матеріальні надбання українців в Австралії за 65 років поселення є такими, що ледве чи якісь з наших спільнот у других країнах світу могли б похвалитися за такий короткий час такими досягненнями.

В першу чергу впадає в вічі велика кількість Народних Домів і Церков УАПЦ й УГКЦ у порівнянні до нашої чисельності. В Мельбурні побудовано Катедру Української Греко– Католицької Церкви ім. верховних апостолів Петра і Павла. Спричинене це великою віддаллю між поодинокими скупченнями наших поселенців, які розкинуті по цілій Австралії. Побудовано кілька пам'ятників жертвам Голодомору в 1932–1933 роках, тим, хто поліг за волю України, а також на честь 1000-ліття Хрещення України.

За 65 років поселення пішло у засвіти багато українців – основоположників у всіх ділянках нашого суспільства. Та не всі їхні спадкоємці, на жаль, не завжди перебувають в рядах нашого суспільства.

Еміграція українців з Польщі (1980-ті роки), а ще з Боснії чи колишньої Югославії, й недавня з України не доповнила ряди нашого суспільства, так, як це думали й бажали основоположники українства в Австралії. Від 1991 року приїхало понад 10 000 українців з України. Нова хвиля доповнює певні галузі життя, головно, в культурно-мистецькій ділянці та в рідному шкільництві.

Виходило в Австралії кілька українських газет "Українець в Австралії", "Єдність". На сьогоднішній день залишилося дві газети "Вільна Думка", (Сідней) та " Церква й Життя" (Мельбурн).

Видано СУОА два томи "Українці в Австралії".

ГУМАНІТАРНО-МЕДИЧНА ДОПОМОГА УКРАЇНІ

На велике визнання в цій ділянці серед нашої спільноти заслужив Союз Українок та Українське Лікарське Товариство Австралії. Допомога ця у вигляді медицини та медичних приладів була досі доставлена в кілька лікарень України. Наші лікарі, їдучи в Україну, везли з собою хірургічні інструменти. Вели там показові операції, надавали консультації, читали медичні лекції. Допомогли фінансово видати Словник Української Медицини.

Чорнобильська Фундація та інші також організували допомогу.

ЗВ'ЯЗКИ З УКРАЇНОЮ

Можна сміливо твердити, що зв'язок з Україною розпочався в 1989 році, коли до нас приїхав народний депутат, поет Дмитро Павличко, тоді голова Товариства Української мови ім. Т. Шевченка.

Після нього Австралію відвідало багато політиків, письменників, артистів, співаків, ансамблів, професори, вчені різних галузей, а також перший Президент України Леонід Кравчук, народний депутат, поет Іван Драч, голова Всесвітньої Координаційної Ради Українців в світі, бувші в'язні концтаборів СССР Богдан Горинь, Левко Лук'яненко, Владика Павло Василик, Президент Києво-Могилянської Академії В'ячеслав Брюховецький, бізнесові делегації, спортовців, ціла Олімпійська команда в 2000 році. Цей перелік можна продовжити.

З боку Австралії в культурницьку подорож в Україну їздили бандурист Віктор Мішалов, танцювальна група "Веселка", ансамбль ім. Володимира Івасюка, ансамбль бандуристок "Ластівка", діти української школи ім. св. Андрія, всі з Сіднею, танцювальний ансамбль СУМ "Верховина" з Мельбурну, ансамбль "Каштан" з Аделаїди, діти української школи з Саншайну, діти української школи і СУМ-у з Перту, як і рівно ж Сумівці і Пластуни з приводу З'їздів і Світових Злетів, які відбувалися в Україні.

Офіційні зв'язки з Україною розпочалися в грудні 1991 року, коли Австралія визнала незалежну Україну, а відтак Україна призначила своє представництво в Австралії.

16 січня 2000 року, до Австралії приїхав перший консул України Вадим Пристайко, а Генеральний консул Василь Корзаченко прибув у травні того ж року.

До того часу роль Почесного Консула України виконувала бл. пам. Зіна Ботте з Мельбурну. Після її смерті перебрав цю ролю її чоловік Валерій.

14 квітня 2003 року Генеральне Консульство України перетворено на дипломатичну установу, тобто амбасаду – посольство. Консули та посли України Олександр Міщенко, Валентин Адомайтіс і тимчасові представники у Посольстві Микола Джиджора, Станіслав Сташевський та консул Олександр Фоменко тісно співпрацювали і співпрацюють з Управою СУОА.

ПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Українська спільнота Австралії проявила себе своєю політичною діяльністю. До часу проголошення Незалежності України 1991 року українська громада в Австралії проводила величезні демонстрації в справах Голодомору 1932–1933, в обороні людських та національних прав, проти совєтсько-комуністичного знущання над українським народом. 1991 року відбувалися маніфестації, які вимагали від Австралійського уряду визнання Української Самостійної Держави та встановлення дипломатичних відносин. У 2004 році проведено по всій Австралії акції на підтримку демократизації України в рамках Помаренчевої Революції.

Акція "Смолоскип – Незгасима свічка" – розпочалася в Австралії в Канбері 6 квітня 2008 року. Заходи, щоби перевезти Смолоскип по цілому світі з Україною включно, демонстрації в 2009 роках в річницю Голодомору 1932–1933 в Канбері, зокрема, були дуже успішними.

Визнання Австралійським урядом Голодомору ґеноцидом – також велике досягнення СУОА.

ЗАОКЕАНСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Хоч Австралія далеко від інших континентів, де поселені українці, представники української спільноти Австралії брали та далі беруть активну участь в Конгресах та праці Світового Конгресу Українців, політичних угрупувань, молодечих організацій та злетів.

ЗАКЛЮЧЕННЯ

Українці в Австралії зробили за 65 років свого поселення в цій країні в ім'я України дуже багато й здобули собі достойне місце у багатокультурній Австралії. Не осоромили Матері України й продовжуватимуть свою діяльність, бо нас багато, тих, хто готовий зберігати й надалі спадщину наших батьків і дідів.

Піонери перших 65 років поставили здоровий фундамент для церковного, суспільно-громадського й політичного життя. Вже кілька разів відмолоджено проводи наших структур-організацій. Покликання теперішнього та майбутніх проводів – затримати дух українства, любов до свого рідного та далі втішатися повагою австралійського суспільства.

Голова Союзу Українських Організацій Австралії Стефан Романів, каже, що "ми, як спільнота, оптимістично та реально підходимо до реального стану і пам'ятаємо слова Івана Франка: "Кожен думай, що на тобі мільйонів стан стоїть, що за долю мільйонів мусиш дати ти отвіт".

На Многії Літа, Українська Громадо Австралії!

Марічка ГАЛАБУРДА-ЧИГРИН,
"Український погляд"

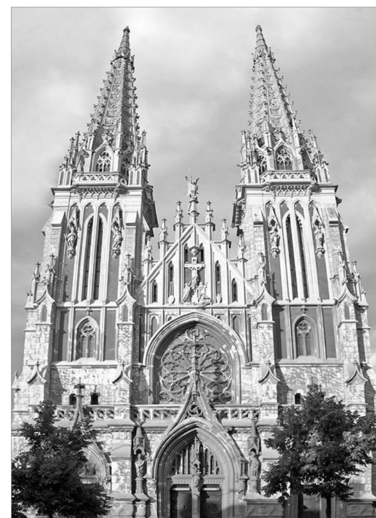
ПОЗИЦІЯ

НА ЗАХИСТ УНІКАЛЬНОГО ХРАМУ

Столичні націоналісти вимагають від влади негайно розпочати ремонт костьолу святого Миколая у Києві.

"Міністерство культури разом із київською міською владою повинні зробити усе можливе задля збереження унікальної споруди – костьолу святого Миколая, який протягом останніх кількох років зазнає серйозної руйнації", – переконаний голова київського осередку Конгресу Українських Націоналістів Юрій Шепетюк.

"Костьол святого Миколая є однією із візитівок Києва, і нам не зрозуміло, чому впродовж останніх років виникають проблеми щодо його утримання в належному стані. Адже коштів на утримання в загальнодержавному масштабі необхідно не так вже й багато", – продовжує Шепетюк.

Політик вимагає припинити бюрократичну тяганину між щаблями влади і негайно узятись за ремонт костьолу. "Київська міська організація КУН готова надати свою посильну допомогу у проведенні ремонту", – запевнив Юрій Шепетюк.

"Ми повинні нарешті припинити ситуацію, коли держава фінансує культуру за залишковим принципом, тобто після фінансування усіх інших програм. Адже збереження культурного надбання є запорукою успіхів у майбутньому", – підкреслив голова київського КУН Юрій Шепетюк.

Прес-служба КУН

НА СПОЛОХ!

ЧИ БУДЕ ХАТА У "СВІТЛИЦІ"?

13 червня 2013 року (на свято Вознесіння Господнього!), в Криму сталася надзвичайна подія – були опечатані двері кабінетів за адресою: м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 5, база-готель МДЦ "Артек", і заблоковано доступ працівників редакції газети "Кримська світлиця" до робочих місць. Завдяки втручанню Представництва Президента України в Криму, куди редакція негайно звернулася, блокаду було знято, але, як там пояснили – це щонайбільше на місяць, поки "Світлиця" не підшукає собі нове приміщення.

Можливість розташуватися на території бази-готелю МДЦ "Артек" редакція "Кримської світлиці" отримала за особистого сприяння Президента України Л. Кучми і появи у березні 2002 року президентського Доручення про створення належних умов для функціонування в Автономній Республіці Крим україномовної державницької просвітницької газети.

Всі попередні роки редакція експлуатувала надані приміщення на умовах комерційної угоди, за якою розраховувалася з власником бази-готелю – МДЦ "Артек". Після перереєстрації газети і введення до складу співзасновників "Кримської світлиці" Міністерства культури України всі зобов'язання з утримання редакції були передані Державному підприємству "Національне газетно-журнальне видавництво" Мінкультури України. І ось тут виникла правова колізія, через яку "Кримська світлиця" може опинитися на вулиці!

Річ у тім, що ДП "Національне газетно-журнальне видавництво" не може продовжувати розраховуватися з власником бази-готелю, де розташовується "Кримська світлиця", за комерційною угодою – Держказначейство не дозволяє такі угоди між державними підприємствами. Тим часом, власник приміщення – Державне підприємство України МДЦ "Артек", яке належить до Державного управління справами, як нам пояснили, не має права укладати договори оренди.

Здавалося б, логічний вихід із цієї патової ситуації – підшукати нове приміщення і власника, який підпише необхідну угоду. Але поки що спроби редакції знайти такого власника успіхом не увінчалися. Зрештою, понад 10 років тому лише за сприяння вищого керівництва держави "Кримська світлиця" змогла знайти у Криму пристойний дах над головою.

Сподіваючись тоді, що ця проблема на державному рівні вирішена надовго, редакція свого часу вклала значні кошти в облаштування наданих приміщень і створення належних умов для повноцінного функціонування газети, яку вважають духовно-інформаційним "обличчям" держави у Кримській автономії. Зокрема, було зроблено ремонт у трьох редакційних кімнатах, настелено лінолеум, встановлено кондиціонери (з функцією обігріву), штори-жалюзі, підвісну стелю, металопластикові "євровікна" – на загальну суму понад 50 тисяч грн. До слова, ця сума за нинішніх цін покриває щонайменше річне перебування редакції на території бази-готелю, але власник приміщення, якому все це дістанеться, коли "Світлиця" змушена буде звільнити облаштовані за власний кошт кімнати, відмовляється навіть говорити на цю тему. Що ж, мародерство, як бачимо, притаманне не лише воєнній порі…

Читачі "Кримської світлиці" звикли до нинішнього зручного розташування редакції, як, зрештою, й до того, що коли проблеми державницької газети вирішуються на державному рівні, то це справді "серйозно й надовго". Тому навряд чи додасть державним чиновникам авторитету зайвий ажіотаж довкола газети, що виник буквально на рівному місці через те, що дві державні структури ніяк не знайдуть спільної мови. На нашу думку, ДПУ МДЦ "Артек" міг би, як виняток, укласти тимчасову угоду оренди трьох кімнат для "Кримської світлиці" – в усякому випадку, до тих пір, поки для державної газети не буде знайдено пристойне і "довговічне" приміщення. Можливо, це буде у давно очікуваному Українському домі дружби в Криму, де розмістилися б не лише "Кримська світлиця", але й ДО "Всеукраїнський інформаційно-культурний центр", який нині тулиться в напівпідвалі, Товариство "Просвіта", ГО "Українська громада Криму", кримські філії Наукового Товариства ім. Шевченка, Всеукраїнського об'єднання ветеранів та інших громадських, культурницьких організацій (і не лише національних українських!), які сприяють зміцненню та розбудові Української державності на теренах Криму. Невже до того часу, поки це станеться, не можна спокійно, цивілізовано, без опечатувань і блокад владнати ситуацію з газетою? Чи колективу "Кримської світлиці" треба знову звертатися до Глави держави з проханням продовжити дію Доручення, підписаного одним з його попередників?

Редакція вже офіційно звернулася до кримської влади, сподіваючись, що ці мудре, авторитетне сприяння у вирішенні цієї проблеми зможе, зрештою, стати ще одним мостиком довіри й поваги громадян до влади взагалі.

Звертаємося також до вас, "світличан", наших читачів і щирих шанувальників: підкажіть, де могла б "Кримська світлиця" у Сімферополі знайти, нарешті, постійну, надійну, довговічну СВІТЛИЦЮ, яка світилася б вікнами для ваших душ, і щоб ніхто й ніколи не міг погасити в тих вікнах світло.

Від імені трудового колективу
"Кримської світлиці –
Віктор КАЧУЛА, головний редактор,
заслужений журналіст України,
лауреат премії ім. Дмитра Нитченка

Контактні телефони: (067) 650-14-22,
(050) 957-84-40
Електронна адреса: kr_svit@meta.ua

ВТРАТА

Співчуваємо Віктору Тріщенку з приводу смерті його дружини

Конгрес Українських Націоналістів висловлює щирі співчуття члену Головного Проводу Конгресу, голові Кіровоградської обласної організації Віктору Тріщенку з приводу передчасної смерті його дружини

КАТЕРИНИ.

Не стало доброї і щирої людини, турботливої мами й бабусі, коханої дружини… В цей сумний час пам'ятаймо, що Господь забирає першими до Царства Небесного улюблених дітей своїх. А нам залишає світлу пам'ять про їхнє земне життя. Людина, що відійшла у засвіти, продовжує жити в наших серцях.

Схиляємо в жалобі голови разом із чоловіком, дітьми, онуками, близькими та друзями покійної…

Вічна пам'ять!

Степан БРАЦЮНЬ,
Голова Конгресу Українських Націоналістів

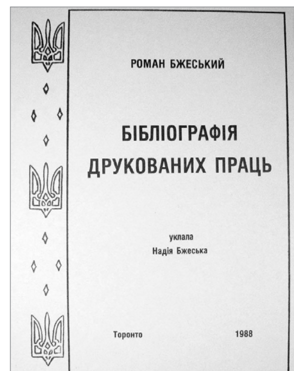

СПАДЩИНА

У ЦДВР передали архів Романа Бжеського

Архів Центру досліджень визвольного руху (ЦДВР) поповнився документами з особового фонду дослідника української історії, літератора Романа Бжеського.

Одну з трьох його архівних колекцій зібрала та передала до Львова дружина історика Надія Бжеська.

Колекцію вже упорядкували та оцифрували, загалом вона налічує 48 документів та бібліотеку: 30 книг та 3 періодичних видання.

РОМАН БЖЕСЬКИЙ

БІБЛІОГРАФІЯ ДРУКОВАНИХ ПРАЦЬ

уклала
Надія Бжеська

Торонто 1988

"Особливий інтерес становлять машинописи праць Романа Бжеського з історії України, теорії українського націоналізму, "Біла книга. Національна і соціальна політика совєтів на службі московського імперіалізму", перевидана у 2008 році. Є кілька досліджень про Івана Мазепу, Лесю Українку, Миколи Хвильового, Леоніда Мосендза", – розповідає історик, архівіст Геннадій Іванущенко.

Фонд Романа Бжеського налічує ще дві архівні колекції. Одна з них – спогади і матеріали про часи Української революції 1917–1920 років – міститься в Чернігові та готується до друку. Інша колекція зберігається за кордоном у дочки Романа Бжеського пані Маргарити.

Обидві колекції планують найближчим часом упорядкувати та передати до Архіву ЦДВР.

Архів Центру досліджень визвольного руху почав формуватися 2002 року і зараз налічує 34 фонди документів, а також колекції фоно-, фото- та відеоматеріалів – загалом понад 170 тисяч документів періоду 1930–2000 рр. Оцифровані та упорядковані матеріали зі свого архіву ЦДВР викладає у вільному доступі на сайті Електронного архіву визвольного руху.

НАША МОВА КАЛИНОВА…

ЯК МИ ГОВОРИМО І ПИШЕМО

НЕПРАВИЛЬНО	ПРАВИЛЬНО
Працювати у питанні виховання…	Працювати для виховання…
Продовження буде…	Далі буде…
Вона зі смекалкою…	Вона кмітлива…
Тяга до знань…	Потяг до знань…
Неперебірливий смак…	Невибагливий смак…
В окремих виданнях…	У деяких виданнях…
Відбутися пустими обіцянками…	Відбутися порожніми обіцянками...
Середній мовець…	Пересічний мовець…
Благоустроїти територію…	Упорядкувати територію…
Було зачеплено питання про організацію музею…	Порушили проблему організації музею…
Губити віру…	Втрачати віру (зневірюватися)…
Доглядати за хворим…	Доглядати хворого…
Здійснюють тиск…	Чинять тиск…
Закоченілий…	Задубілий, закляклий…
Ущемлене самолюбство…	Уражене самолюбство…
Важко на душі…	Тяжко на душі…
Всякий раз…	Кожного разу…
Клеймити позором…	Таврувати ганьбою…
Говорити наобум…	Говорити навмання…
Немає і тіні сумніву…	Немає найменшого сумніву (немає ні крихти сумніву)…

Підготувала Марія ВОЛОЩАК

Практичні посібники Марії Волощак **"Неправильно – правильно. Довідник з українського слововживання", "Збірник мовностилістичних порад лінгвістів, літературознавців, публіцистів", "Складні випадки правопису та відмінювання прізвищ і географічних назв"** можна замовити тел. 044-353-19-77, моб. 050-385-91-86, e-mail: voloschak@yandex.ru

Наступне число "Нації і держави" вийде 11 липня 2013 року.

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник та шеф-редактор Степан Брацюнь
Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net
Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видруковано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 14 000 прим.
Ціна договірна